

**ВАЗОРАТИ МАОРИФ ВА ИЛМИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН
ДОНИШКАДАИ ДАВЛАТИИ ЗАБОНҲОИ ТОҶИКИСТОН
БА НОМИ СОТИМ УЛУҒЗОДА**

«Мувофиқа шуд»

Ректори Донишкадаи давлатии забонҳои
Тоҷикистон ба номи Сотим Улуғзода

_____ Гулназарзода Ж.Б.

«_____» _____ с. 2022

«Тасдиқ карда шуд»

Вазири маориф ва илми
Ҷумҳурии Тоҷикистон

_____ Саидзода Р.Ҳ.

«_____» _____ с. 2022

**БАРНОМАИ ТАҲСИЛОТӢ
АЗ РӢИ САМТ (ИХТИСОС)**

забоншиносӣ

Самт: 02 – Педагогикаи синну соли наврасӣ ва ҷавонӣ
Гуруҳи ихтисосҳо: 0203 – Тадриси фанҳои филологӣ ва

Ихтисос: 1 – 02 03 02- забон ва адабиёти рус

Тахассус: Омӯзгор

Дараҷаи академӣ: Бакалавр

Мухлати таҳсил: 4 сол

Душанбе – 2022

ВАЗОРАТИ МАОРИФ ВА ИЛМИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН

ДОНИШКАДАИ ДАВЛАТИИ ОМУЗГОРИИ ТОЧИКИСТОН БА НОМИ САДРИДДИН АЙНИ

«Баррасӣ шуд»

Дар Шӯрои олимони ДДЗТ ба номи
Сотим Улуғзода, қарори № _____
аз «_____» _____ с. 2022
Раиси Шӯро _____ Гулназарзода Ж.Б.

«Ташхис карда шуд»

Директори Маркази ҷумхуриявии таълимию
методии назди Вазорати маориф ва илми
Ҷумҳурии Тоҷикистон
_____ Р. Мирзозода
аз «_____» _____ с. 2022

БАРНОМАИ ТАҲСИЛОТӢ АЗ РӢИ САМТ (ИХТИСОС)

забоншиносӣ

Самт: 02 – Педагогикаи синну соли наврасӣ ва ҷавонӣ
Гурӯҳи ихтисосҳо: 0203 – Тадриси фанҳои филологӣ ва

Ихтисос: 1 – 02 03 02- забон ва адабиёти рус

Тахассус: Омӯзгор

Дараҷаи академӣ: Бакалавр

Мухлати таҳсил: 4 сол

Душанбе - 2022
МУНДАРИҶА

Феҳристи ихтисораҳо.....	4
1. Муқаррароти умумии барномаи таҳсилотӣ.....	5
2. Ҳуҷҷатҳои танзимкунандаи мундариҷа ва раванди татбиқи барномаи таҳсилотӣ.....	7
3. Ҳадди ақали ҳатмии мазмун ва мундариҷаи барномаҳои таҳсилотӣ.....	8
4. Муҳлати азхудкунии барномаи таҳсилотӣ.....	14
5. Шароитҳои амалигардонии барномаи таҳсилотӣ.....	15
6. Мундариҷаи маҷмӯи ҳуҷҷатҳои барномаи таҳсилотӣ аз рӯи ихтисос.....	21
7. Қойдаҳои қабул тибқи барномаи таҳсилотӣ.....	24
8. Аттестатсияи ҳатм аз рӯи ихтисос.....	24
9. Низоми дохилии таъмини сифат тибқи барномаи таҳсилотӣ.....	25
10. Идоракунии тағйирот.....	27
Замима: Фишурдаи барномаҳои кории фанҳои таълимӣ.....	28

ФЕҲРИСТИ ИХТИСОРАҲО

ВМИ ҶТ – Вазорати маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон

СДТОК – Стандарти давлатии таҳсилоти олии касбӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон

МТОК – Муассисаи таҳсилоти олии касбӣ

БТ – Барномаи таҳсилотӣ

ННТ – Нақшаи намунавии таълим

НКТ – Нақшаи кории таълим

ШТМ – Шӯрои таълимию методӣ

БТФ – Барномаи таълимии фан

БКФ – Барномаи кории фан (силлабус)

ФФИ – Фанҳои интихобӣ

ФҲ – Фанҳои ҳатмӣ

ФЗ – Фанҳои заминавӣ

ФУК – Фанҳои умумикасбӣ

ФТ – Фанҳои тахассусӣ

ҲПО – Ҳайати профессорону омӯзгорон

КИТ – Корҳои илмӣ-тадқиқотӣ

КМД – Кори мустақилонаи донишҷӯ

КМРО – Кори мустақилона бо роҳбарии омӯзгор

НЧ – Назорати ҷорӣ

НН – Назорати ниҳой

GPA (Grade Point Average) – Холи миёнаи умумӣ

ДДЗТ – Донишкадаи давлатии забонҳои Тоҷикистон ба номи Сотим Улуғзода

ММТ – Маркази миллии тестии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон

1. МУҚАРРАРОТИ УМУМИИ БАРНОМАИ ТАҲСИЛОТӢ

1.1. Маълумот дар бораи ихтисос

Ном, рамз ва гурӯҳи ихтисоси 1 – 02 03 02- забон ва адабиёти рус ба Таснифоти давлатии равия ва ихтисосҳо дар Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон тахти №349 аз 30-июни соли 2007 тасдиқ шудааст, мувофиқ мебошад.

Барномаи бакалавриат аз рӯи ихтисоси 1 – 02 03 02- забон ва адабиёти рус тибқи Шаҳодатномаи АИ №0000894, аз 12.03. 2019 аз ҷониби Хадамоти давлатии назорат дар соҳаи маориф (ҳозира Агентии назорат дар соҳаи маориф ва илми назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон) аккредитатсия шудааст.

Барномаи таҳсилотии мазкур аз рӯи ихтисоси 1 – 02 03 02- забон ва адабиёти рус моҳи март соли 2022 таҷдиди назар гардида, аз 1-уми сентябри соли 2022 мавриди татбиқ қарор дода мешавад.

1.2. Таҳассуси хатмкунанда

Баъди аз худ намудани барномаи таҳсилотӣ аз рӯи ихтисоси 1 – 02 03 02- забон ва адабиёти рус дар шакли таҳсили рӯзона ва фосилавӣ, баъд аз хатм ба хатмкунанда касбият ва дараҷаи зерин дода мешавад:

- таҳассуси касбӣ – омӯзгор;
- таҳассус - муаллими забон ва адабиёти рус;
- дараҷаи академикии бакалавр аз рӯи ихтисоси 1 - 02 03 02 - забон ва адабиёти рус .

1.3. Тавсифи умумии таҳассуси хатмкунанда

Хатмкунандае, ки соҳиби таҳассуси омӯзгорӣ гардидааст, бояд:

- бо назардошти хусусиятҳои фанни тадрисшаванда ба таълим ва тарбияи хонандагон омода бошад;
- ба ташаккули фарҳанги умумии шахс, интиҳоби бошуурона ва азхудкунии минбаъдаи барномаҳои таҳсилотии касбӣ мусоидат кунад;
- аз методҳо, усулҳо ва воситаҳои гуногуни таълим истифода барад;
- сатҳи омодагии хонандагонро тибқи талаботҳои стандарти давлатии таҳсилот таъмин намояд;
- донишдони системаи забони омӯхташудаи русӣ ва принсипҳои он;
- қобилияти таҳлили марҳилаҳо ва қолабҳои асосии рушди таърихӣ ҷомеаро барои ташаккули мавқеи шахрвандӣ дошта бошад;
- мантиқан дуруст сохтани нутқи шифоҳӣ ва хаттӣ;
- аз зарурати риояи ҳуқуқ ва озодиҳои хонандагон, ки Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи маориф» пешбинӣ намудааст, огоҳ бошад;
- мунтазам таҳассуси касбии худро такмил диҳад;
- дар фаъолияти иттиҳодияҳои методӣ ва дигар шаклҳои кори методӣ ширкат варзад;
- бо волидон (ё шахсоне, ки онҳоро иваз мекунанд) муошират барпо намуда, одоби муоширатро риоя намояд;

- қоидаҳо ва меъёрҳои ҳифзи меҳнат, техникаи бехатарӣ ва зидди сӯхторро риоя кунанд;

- ҳифзи ҳаёт ва саломатии хонандагонро дар раванди таълим таъмин намояд.

Хатмкунандае, ки соҳиби таҳассуси омӯзгорӣ гардидааст, бояд донад;

- Конститутсияи Ҷумҳурии Тоҷикистонро;

- қонунҳо, қарорҳои Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ва сохторҳои идоракунӣ маорифро доир ба масоили таҳсилотро;

- Конвенсия оид ба ҳуқуқи кудакро;

- асосҳои фанҳои заминавиро дар ҳаҷме, ки барои ҳалли вазифаҳои педагогӣ, илмӣ-методӣ ва ташкилӣ-идоракунӣ заруранд;

- педагогика, психология, физиологияи синусолӣ, гигиенаи мактабӣ, методикаи таълим ва қорҳои тарбиявиро;

- талаботҳоро оид ба таъминоти таҷҳизонидани синфхонаҳо ва утокҳои ёрирасон;

- воситаҳои таълим ва имкониятҳои дидактикии онҳоро;

- самтҳои асосӣ ва дурнамои рушди маориф ва илми педагогикаро.

1.4. Талабот оид ба дараҷаи хатмкунанда

Хатмкунандае, ки барномаи зинаи бакалавриатро аз худ кардааст, дар мутобиқат бо намуни фаъолиятҳои касбӣ, ки барномаи таҳсилоти мазкур ба он равона гардидааст, бояд бо натиҷаҳои таълим, ки дар банди 3-и ҳуҷҷати мазкур нишон дода шудааст, мутобиқат намояд.

1.5. Доираи фаъолияти хатмкунанда

Хатмкунандаи ихтисоси 1 – 02 03 02- забон ва адабиёти рус барои қор дар муассисаҳои таҳсилоти миёнаи умумии гуногуншакл омода карда мешавад. Намудҳои фаъолияти касбие, ки аз рӯи онҳо хатмкунанда пас аз худ кардани барномаи бакалавриат, омодагӣ мебинад, чунианд:

- педагогӣ;

- илмӣ-тадқиқотӣ;

- иҷтимоӣ-педагогӣ;

- фарҳангӣ ва рушдбанда;

- идоракунӣ.

1.6. Имкониятҳои идомаи таҳсили хатмкунанда – омӯзгори забони русӣ, ки барномаи таҳсилотиро аз рӯи ихтисоси 1 – 02 03 02- забон ва адабиёти рус аз худ кардааст.

Тибқи Стандарти давлатии таҳсилоти олии касбӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон шахсоне, ки дипломи зинаҳои таҳсилоти олии касбии бакалавриатро доранд, метавонанд таҳсили худро дар зинаи дуюми

таҳсилоти олиии касбӣ – магистратура аз рӯи равия ва самт (ихтисос)-и мувофиқ идома диҳанд.

2. ХУЧЧАТҲОИ ТАНЗИМКУНАНДАИ МУНДАРИЧА ВА РАВАНДИ ТАТБИҚИ БАРНОМАИ ТАҲСИЛОТӢ

2.1. Барномаи таҳсилотии мазкур дар асоси Стандарти давлатии таҳсилоти олиии касбӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон таҳия шуда, ба санадҳои меъёрию ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар соҳаи маориф мувофиқ мебошад, ки бо онҳо дар сомонаи расмии Вазорати маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон шинос шудан мумкин аст (нигаред ба <https://maorif.tj>).

2.2. Талаботро оид ба мазмун ва мундариҷаи ҳадди ақали ҳатмии барномаи таҳсилотӣ, шароитҳои татбиқнамоӣ ва муҳлатҳои азхуднамоиро Стандарти давлатии таҳсилоти олиии касбӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян намудааст.

2.3. Дар раванди татбиқи барномаи таҳсилотӣ аз рӯи ихтисоси 1 – 02 03 02- забон ва адабиёти рус маҷмӯи зерини хуччатҳои ҳатмӣ ҷалб карда мешаванд: нақшаи таълим аз рӯи ихтисос, барномаи таълимии корӣ, барномаҳои таҷрибаомӯзӣ, барномаи таълимии фан ва силлабусҳо. Талаботи ҳадди аққал ба мундариҷаи хуччатҳои дар боло зикргардида дар Стандарти давлатии таҳсилоти олиии касбӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон инъикос ёфтааст.

2.4. Қисми ҷудонашавандаи ин хуччат (замимаи он) "Фишурдаи барномаҳои кории фанҳои таълимӣ" ба ҳисоб мераванд, ки иборат мебошанд аз: тавсифи мухтасари фан; намуди машғулитҳо; забони таълим; салоҳиятҳои, ки дар донишҷӯ зимни азхуднамоии фанни мазкур ташаккул бояд ёбанд; натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд; номгӯи боб ва мавзӯҳои фан; васоити таълимӣ ва таъминоти техникаи фан; шаклҳои назорати ҷорӣ ва ниҳой. Ин замима танҳо фишурдаи фанҳои ҳатмиро дар бар мегирад, зеро муаррифии фанҳои интихобӣ ҳар сол моҳи апрел аз ҷониби шӯъбаи бақайдгирӣ ва машваратӣ баргузор мегарданд. Мазмуну мундариҷаи пурраи барномаҳои кории фанҳои ҳатмӣ ва интихобиро дар сомонаи ДДЗТ ба номи Сотим Улуғзода пайдо кардан мумкин аст (нигаред ба <https://www.ddzt.tj>).

2.5. Барномаи таҳсилотӣ омӯзиши ҳатмии бахшҳо ва модулҳоеро, ки дар банди 3-и хуччати мазкур нишон дода шудаанд, бояд ба назар гирад.

2.6. Бахшҳо ва модулҳои барномаи таҳсилотӣ аз фанҳои ҳатмии компоненти давлатӣ ва донишкадаӣ, фанҳои интихобӣ, машғулиятҳои факултативӣ, таҷрибаомӯзиҳо ва аттестатсияи ниҳой иборат мебошад.

2.7. Номгӯи бахш, модулҳо ва фанҳои компоненти давлатии барномаи таҳсилотӣ ба талаботи ҳуҷҷати “Таснифоти фанҳои таълимӣ аз рӯи бахшҳо ва модулҳо” ҷавобгӯ мебошанд.

3. ҲАДДИ АҚАЛИ ҲАТМИИ МАЗМУН ВА МУНДАРИҶАИ БАРНОМАҲОИ ТАҲСИЛОТӢ

1	НОМГӢИ БАРНОМА	Забон ва адабиёти рус
2	ДАРАҶАИ АКАДЕМӢ	Бакалавр
3	ШАКЛИ ТАҲСИЛ	Рӯзона ва фосилавӣ
4	МУҲЛАТИ МЕЪЁРИИ ТАҲСИЛ	4 сол
5	МИҚДОРИ КРЕДИТҲО	240 кредит (60 кредит дар як сол)
6	ҲАДАФИ УМУМӢ	<p>Ҳадафи ин барнома - ташаккули салоҳиятҳои педагогӣю касбии донишҷӯён, барои фаъолият намудан ба ҳайси омӯзгори фанҳои “Забони русӣ” дар муассисаҳои миёнаи умумӣ, бо имкони идома додани таҳсил дар зинаи магистратура.</p> <p>Омода намудани мутахассисони босалоҳият, баланд бардоштани сатҳи салоҳиятнокии коммуникатсионӣ ҳамчун як ҷузъи ҷудонашавандаи рушди зеҳнӣ ва касбии донишҷӯён, баланд бардоштани қобилияти забонии онҳо имкон медиҳад, ки тамоми боигариҳои забони русиро истифода баранд дар ҳолатҳои мухталифи муошират.</p>
7	ТАВСИФИ МУҲТАСАРИ БАРНОМАИ ТАҲСИЛОТӢ	<p>Барномаи таҳсилотии мазкур аз бахшу модулҳои зерин иборат аст:</p> <p><u>Баҳши 1. Фанҳои заминавӣ (45 кредит)</u> Модули фанҳои иҷтимоӣ-гуманитарӣ – 22кредит; Модули фанҳои забонӣ – 12 кредит; Модули фанҳои табиӣ-иқтисодӣ ва технологияи информатсионӣ – 11 кредит.</p> <p><u>Баҳши 2. Фанҳои тахассусӣ (105 кредит)</u> Модули фанҳои умумикасбӣ – 39 кредит; Модули фанҳои тахассусӣ – 66 кредит;</p> <p><u>Баҳши 3. Фанҳои интихобӣ (60 кредит)</u> Модули фанҳои интихобии баҳши 1 – 6 кредит Модули фанҳои интихобии баҳши 2 – 54 кредит</p> <p><u>Баҳши 4. Таҷрибаомӯзӣ (21 кредит).</u> <u>Баҳши 5. Аттестатсияи ҳатм (9 кредит).</u> <u>Баҳши 6. Машғулиятҳои факултативӣ (9 кредит)¹.</u></p>

¹ Эзоҳ: Кредитҳои машғулиятҳои факултативӣ (9 кредит) ба ҳаҷми умумии кредитҳои барнома дохил намешаванд ва ҳатмӣ ба шумор намераванд. МТОК имконияти муайян намудани номгӯи машғулиятҳо ва ҳаҷми кредитҳои онҳоро дорад.

8	НАТИҶАҶОИ ТАЪЛИМИ БАРНОМАИ ТАҲСИЛОТӢ	<p>Пас аз анҷоми барномаи таҳсилоти хатмкунанда:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) дорои салоҳиятҳо доир ба фароҳам овардани муҳити таълимӣ ва банақшагирии тадрису таълим гардида, онҳоро дар амал бомуваффақият татбиқ карда метавонад; 2) қонуниятҳои пешрафти хонандагонро медонад ва муносибати тафриқавиро дар рафти таълим бо назардошти тафовути байни онҳо ва талаботи фардияшон ба инобат мегирад; 3) донишҳои бунёди ва малакахоро аз забони русӣ молик мебошад; 4) принципҳои фаъолияти соҳавии таълими (забони русӣ)-ро медонад ва этикаи касбии омӯзгорро риоя мекунад; 5) фикри худро дар шакли шифоҳӣ ва хаттӣ саҳеҳ баён намуда, дар кори худ забони русиро дар сатҳи муошират истифода бурда метавонад; 6) ба донишҳои ибтидоии методологияи тадқиқот соҳиб буда, қобилияти ин донишҳоро дар корҳои таҳқиқотӣ татбиқ карданро дорад; 7) малакаи ҳалли проблемаҳои байнифаннӣ соҳиб аст ва дар байни фанҳои гуногун робита барқарор карда метавонад; 8) қобилияти дар ҷодаи таҳсилоти мутассил ба талаботи худ баҳо доданро дошта, мутобиқ ба он методҳои муносибу мувофиқро дар рушди касбияш дарёфта метавонад.
9	БАҶОДИҶИИ БАРНОМАИ ТАҲСИЛОТ	<p>Дар раванди таълим натиҷаҳои азхудкунии барномаи таҳсилотӣ ба таври зерин баҳодиҳӣ карда мешаванд:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) тартиб додани нақшаҳои тақвимӣ ва муфассали дарсҳо, тавсифномаи психологӣ аҳли синф ва хонандагони алоҳида дар рафти таҷрибаомӯзӣ; 2) “назорати қабул” - омодагии донишҷӯён аз фанни забони русӣ дар оғози курси 1 (тестҳо, масъалаҳо ва ғ.); 3) баҳодиҳии нақшавӣ ва мунтазами дараҷаи азхудкунии дониш, малакаву маҳорати омӯзгори ояндаи фанни забони русӣ, ки донишҷӯён дар рафти омӯختани бахшҳо ва модулҳо ҳосил мекунад; 4) корҳои хаттӣ ва презентатсияҳо, ки барои баҳодиҳии пешрафти донишҷӯён дар бобати муоширати шифоҳӣ ва хаттӣ имконият фароҳам меоранд; 5) корҳои тадқиқотӣ, лоиҳаҳои инфиродӣ ва гуруҳӣ; 6) супоришҳои хонагӣ, тестҳои мавзӯӣ, супоришҳои назоратӣ, имтиҳонҳо, аттестатсия; 7) таҳлили муқоисавии дараҷаи омодагии донишҷӯён ҳангоми “қабул” ва “хатм”; 8) таҳлили муқоисавии натиҷаҳои таълимии банақшагирифташуда ва ба дастомада.
10	ТАҲАССУС	
РАМЗ ВА НОМИ ИХТИСОС	1 – 02 03 02- забон ва адабиёти рус	
ГУРҶҶИ ИХТИСОСҶО	0203 – Тадриси фанҳои филологӣ ва забоншиносӣ	
ТАҲАССУС ВА ДАРАҶАИ КАСБИИ	Омӯзгор, бакалаври педагогика аз рӯи ихтисоси забони русӣ	

БАЪД АЗ ХАТМ			
11 БАХШҶО ВА МОДУЛҶО			
НОМИ БАХШ	ФАНҶОИ ЗАМИНАВӢ	45	Кредит
ҲАДАФИ БАХШ	Ҳадафи бахш – таъминоти донишу малакаҳои заминавӣ, ки бари ворид шудан ба низоми таҳсилоти олии касбии Ҷумҳурии Тоҷикистон зарур мебошанд.		
ТАВСИФИ МУХТАСАРИ БАХШ	Бахши фанҳои заминавӣ аз модулҳои зерин иборат аст: Модули фанҳои иҷтимоӣ-гуманитарӣ - 22 кредит; Модули фанҳои забонӣ - 12 кредит; Модули фанҳои табиӣ-иқтисодӣ ва технологияи информатсионӣ - 11 кредит.		
НОМГӢИ МОДУЛ	Модули фанҳои иҷтимоӣ-гуманитарӣ	22	Кредит
ҲАДАФИ МОДУЛҶО	Ҳадафи модул – омӯзиши асосҳои илмҳои иҷтимоӣ ва гуманитарӣ, асосҳои таърих, фарҳанг ва иқтисодиёти Ҷумҳурии Тоҷикистон, инчунин ташаккули ҷаҳонбинии фарҳангии иртиботӣ.		
ТАВСИФИ МУХТАСАРИ МОДУЛ	1. 1. Фалсафа – 4 кредит; 2. Таърихи муосири Тоҷикистон – 3 кредит; 3. Фарҳангшиносӣ – 3 кредит; 4. Сотсиология – 3 кредит; 5. Сиёсатшиносӣ – 3 кредит; 6. Диншиносии илмӣ – 3 кредит; 7. Ҳуқуқ аз рӯи ихтисос – 3 кредит;		
НАТИҶАҶОИ ТАЪЛИМИИ МОДУЛ	Донишҷӯе, ки модулро аз худ кардааст: - асосҳои таърих ва фарҳанг, нақш ва мақоми Тоҷикистонро дар таърихи инсоният ва ҷаҳони муосир медонад; - асосҳои банақшагирии тижоратро, ҳуқуқ ва қонунгузорию Ҷумҳурии Тоҷикистонро медонад; - асосҳои фанҳои гуманитарӣ ва ҷамъиятиро, методҳо ва тарзу роҳҳои таҳлили фалсафии масъалаҳоро, шаклҳо ва методҳои таҳсилоти илмиро медонад; - нуқтаи назари худро мустақилона ифода карда метавонад, тафаккури мантиқӣ дорад, мусоҳиботи расмӣ, муҳокимаҳои маънавияро бурда метавонад, принципҳои ахлоқию зебоифаҳмиро риоя менамояд; - донишҳои гуногуни шаклҳои тафаккур ва малакаҳои истифодаи онҳоро дар вазъиятҳои мухталиф дар мувофиқа бо талаботи педагогӣ ва сиёсӣ намоиш дода метавонад; - назарияҳо, стратегияҳо ва воситаҳоеро, ки барои тавсеаи ҳуқуқи имкониятҳои хонандагон ва рушди иқтисодии эҷодии худ ёрӣ мерасонанд, аз худ кардааст.		
НОМИ МОДУЛ	Модули фанҳои забонӣ	12	кредит
ҲАДАФИ МОДУЛ	Ҳадафи модул – фароҳам намудани заминаи касбии малакаҳои забонӣ/иртиботӣ, ки барои кори омӯзгор зарур мебошанд.		
ТАВСИФИ МУХТАСАРИ МОДУЛ	1. Забони тоҷикӣ аз рӯи ихтисос – 3 кредит; 2. Ҳусни баён – 3 кредит; 3. Забонҳои хоричӣ аз рӯи ихтисос – 6 кредит.		

НАТИҚАҲОИ ТАЪЛИМИИ МОДУЛ	Донишчӯе, ки модулно аз худ кардааст: - забонҳои тоҷикӣ, русӣ ва хориҷиро дар нутқи шифоҳӣ ва хаттӣ дар сатҳи муошират дар доираи ихтисоси худ дуруст истифода бурда метавонад; - донишҳо ва малакаҳои амалии барои ҷустуҷӯи иттилооти илмиро ба забони хориҷӣ соҳиб аст; - донишҳо ва малакаҳои корбурди истилоҳотро ба забони хориҷӣ дорад; - малакаҳои таҳияи мазмуну мундариҷа ва сохтори нутқро дар мувофиқа бо мақсад, вазъият ва иштирокчиёни муоширатро дорад.		
НОМИ МОДУЛ	Модули фанҳои табиӣ-иқтисодӣ ва технологияи информатсионӣ	11	кредит
ҲАДАФИ МОДУЛ	Ҳадафи модули фароҳам овардани заминаи ташаккули салоҳиятҳои марбут ба илмҳои табиӣ ва дақиқ мебошад, ки ба рушди муносибати эҷодӣ ва ба шахсият нигаронидашуда мусоидат менамояд.		
ТАВСИФИ МУХТАСАРИ МОДУЛ	1. Технологияи информатсионӣ – 5 кредит; 2. Географияи иқтисодии Тоҷикистон бо асосҳои демография – 3 кредит; 3. Экономика – 3 кредит.		
НАТИҚАҲОИ ТАЪЛИМИИ МОДУЛ	Донишчӯе, ки модулно аз худ кардааст: - малакаҳои истифодаи низомҳои компютерӣ-иттилоотӣ, ҷамъоварӣ, ҳифз, таҳлил, интишор ва ҷустуҷӯи маълумот дар шабакаи Интернетро аз худ намудааст; - вазъи геополитикиро таҳлил карда метавонад, тақсими маъмури-иҷтимоӣ ва ҳудудии мамлакатро мефаҳмад; - хусусиятҳои саноати Тоҷикистон, таърихи саноат ва хоҷагии кишлоки мамлакатро мефаҳмад; - принсипҳои устуворӣ ва маҳсулнокии табиати зинда ва дар замири таъсири омилҳои антропогенӣ тағйир ёфтани онро мефаҳмад; - маҳорати таҳлили бонизомии мушкилиҳои глобалии экологӣ, масъалаҳои вазъи муҳити атроф ва истифодаи оқилонаи захираҳои табиӣ дар заминаи донишҳои қонунҳои асосии экологиро дорад.		
НОМИ БАҲШ	ФАНҲОИ ТАҲАССУСӢ	105	кредит
ҲАДАФИ БАҲШ	Ҳадафи баҳш – таълими фанҳои таҳассусӣ ба донишчӯён ва талаботҳо нисбат ба онҳо, ки барои тадрис дар муассисаҳои таҳсилоти миёнаи умумӣ зарур мебошанд.		
ТАВСИФИ МУХТАСАРИ МОДУЛ	Баҳши фанҳои таҳассусӣ аз модули зерин иборат аст: Модули фанҳои умумикасбӣ – 39 кредит; Модули фанҳои таҳассусӣ – 66 кредит.		
НОМИ МОДУЛ	Модули фанҳои умумикасбӣ	39	кредит
ҲАДАФИ МОДУЛ	Ҳадафи модули мазкур фароҳам намудани заминаи донишу малакаҳои педагогӣ, технология ва методҳое, ки барои фаъолияти омӯзгорӣ заруранд, ба ҳисоб меравад.		
ТАВСИФИ МУХТАСАРИ МОДУЛ	1. Муқаддимаи забоншиносӣ - 3 кредит; 2. Забоншиносии умумӣ - 3 кредит; 3. Психология - 6 кредит; 4. Педагогика - 6 кредит; 5. Методикаи таълими забони русӣ – 6 кредит;		

	6. Методикаи таълими адабиёти рус – 6 кредит; 7. Муқаддимаи адабиётшиносӣ - 3 кредит; 8. Физиологияи синусолӣ ва гигиенаи мактабӣ – 3 кредит; 9. Таърихи адабиёти хорича – 3 кредит;		
НАТИҶАҶОИ ТАЪЛИМИИ МОДУЛ	Донишҷӯе, ки модуло аз худ кардааст: - фаъолияти таълимию омӯзгориро дар сатҳи муассисаҳои миёнаи умумӣ ба нақша гирифта метавонад; - қонуниятҳо ва хусусиятҳои рушди хонандагонро меонад, тафовут ва талаботҳои махсуси онҳоро (масалан, услуби омӯзиш, истеъдод ва ғ.) гурӯҳбандӣ карда метавонад; - принципҳои таълим ва таҷрибаи омӯзгориро дар соҳаи маорифи Ҷумҳурии Тоҷикистон соҳиб аст; - ба хонандагон қобилияти маслиҳат доданро дорад ва бо падару модарон доир ба фаъолияти таълимӣ ҳамкорӣ менамояд; - малакаҳои заминавии мушоҳида, тасвир ва таҳлили машғулиятҳоро дорад; - дар бораи моҳияти забон, қисматҳои забоншиносӣ аз ҷумла фонетика, ҳат, грамматика, пайдоиш ва тараққиёти забон, забон ва ҷамъият, таснифоти забонҳои дунё ва методҳои тадқиқоти лингвистӣ тасаввурот пайдо мекунанд; - қомеъҳои илмиву фаннии соҳаҳои забоншиносӣ ва адабиётшиносиро барои баланд бардоштани рушди тафаккур дар касби интихобкардааш истифода мекунанд; - бо кодекси ахлоқи омӯзгор шинос буда, нақши омӯзгорро ҳамчун мураббии арзишманд эътироф намуда, барои рушди арзишҳои мактабӣ талош мекунанд; - усулҳои муоширати педагогиро меонад ва онро дар вазъиятҳои иртиботӣ аз нуқтаи назари мақоми омӯзгор ба кор бурда метавонад; - методикаи таълими забони англисиро аз худ карда, дар дараҷаҳои мухталифи таълим онро татбиқ карда метавонад; - дорони малакаҳо ва методҳои тадқиқотӣ, аз ҷумла роҳҳои тадқиқотӣ ва банақшагирӣ, ахлоқи маърифатӣ, малакаҳои ҳатӣ ва таҳлилий, иртибот ва робита, мебошад.		
НОМИ МОДУЛ	Модули фанҳои таҳассусӣ	66	кредит
ҲАДАФИ МОДУЛ	Ҳадафи модули фароҳам овардани имконияти ба даст овардани донишҳои амиқи фаннии махсус ва малакаҳо доир ба таълими забони русӣ дар зинаҳои 2 ва 3-и муассисаҳои таҳсилоти миёнаи умумӣ мебошад.		
ТАВСИФИ МУХТАСАРИ МОДУЛ	1. Забони муосири рус – 23 кредит; 2. Амалияи нутқи шифоҳӣ ва ҳаттии забони русӣ – 12 кредит; 3. Орфографияи забони русӣ – 4 кредит; 4. Услубшиносии забони русӣ – 3 кредит; 5. Пунктуатсияи забони русӣ – 3 кредит; 6. Лексикологияи забони русӣ – 3 кредит; 7. Таърихи адабиёти рус – 12 кредит; 8. Практикуми адабиёти рус -3 кредит; 9. Таърихи забони русӣ – 3 кредит.		
НАТИҶАҶОИ	Донишҷӯе, ки модуло аз худ кардааст:		

ТАЪЛИМИИ МОДУЛ	<p>- озодона сухбат намудан, фаҳмидани сухани шахси муқобил, ҷобачогузори дурусти калимаҳо аз ҷиҳати грамматикӣ ва аз худ намудани замонҳои феълӣ, дуруст навиштан ва дарки фарқияти навишторӣ аз хониши калимаро азбар кунад;</p> <p>- аз уҳдаи талаффузи дурусти ҳарфҳо, калимаҳо бароянд, қоида ва меъёрҳои нутқи шифоҳии забони англисӣ, инчунин дар нутқи гуфтугӯии забони русӣ малака пайдо намоянд;</p> <p>- асоси сохтори грамматикаи забони англисиро мутобиқи илми забоншиносии муосир</p> <p>- морфема ва тартиби калима, роҳҳои калимасозӣ, намудҳои калима;</p> <p>- маъноҳои калимаро бо роҳи таҳлили пасванду пешванди он муайян намояд;</p> <p>- таҳлили воситаҳои таъсирбахши забонро донанд.</p>		
НОМИ БАҲШ	ҲАНҶОИ ИНТИХОБӢ	60	кредит
ҲАДАФИ БАҲШ	Ҳадафи баҳши мазкур ин вобаста ба мақсадҳои баҳшҳои фанҳои заминавӣ ва тахассусӣ ба донишҷӯён додани донишҳои заминавии иловагӣ махсус меёбад.		
ТАВСИФИ МУХТАСАРИ БАҲШ	Баҳши фанҳои интихобӣ аз модулҳои зерин иборат аст: модули фанҳои интихобии баҳши 1 – 6 кредит; модули фанҳои интихобии баҳши 2 – 54 кредит.		
НОМИ МОДУЛ	Модули фанҳои интихобии баҳши 1	6	кредит
ҲАДАФИ МОДУЛ	Ҳадафи модул - ба вучуд овардани имкониятҳо барои гирифтани донишҳои иловагӣ аз баҳши фанҳои заминавии компоненти давлатӣ ба ҳисоб меравад.		
НАТИҶАҶОИ ТАЪЛИМИИ МОДУЛ	Донишҷӯе, ки модулро аз худ кардааст: - соҳиби донишҳои амике мебошад, ки пас аз омӯзиши фанҳои интихобии заминавӣ ба даст омада аст; - донишҳои аз ҳисоби фанҳои интихобӣ ҳосилнамударо бо таълими фанҳои соҳаи омӯзиши забони русӣ дар муассисаҳои таҳсилоти миёнаи умумӣ муқоиса карда метавонд.		
НОМИ МОДУЛ	Модули фанҳои интихобии баҳши 2	54	кредит
ҲАДАФИ МОДУЛ	Ҳадафи модул - ба вучуд овардани имкониятҳо барои гирифтани донишҳои иловагӣ, ки аз таълими фанҳои тахассусӣ ҳосил мешаванд.		
НАТИҶАҶОИ ТАЪЛИМИИ МОДУЛ	Донишҷӯе, ки модулро аз худ кардааст: - соҳиби донишҳои амике мебошад, ки пас аз омӯзиши фанҳои интихобии тахассусӣ ба даст омада аст; - донишҳои аз ҳисоби фанҳои интихобӣ ҳосилнамударо бо таълими фанҳои соҳаи омӯзиши забони русӣ дар муассисаҳои таҳсилоти миёнаи умумӣ муқоиса карда метавонд.		
НОМИ БАҲШ	ТАҶРИБАОМӮӢ	21	кредит
ҲАДАФИ БАҲШ	Ҳадафи баҳш – ташаккули қобилияти истифодаи донишҳои назариявии ҳосилшуда ҳангоми таълими фанҳои математика дар муассисаҳои таълимӣ ва ташкили ҷорабиниҳои гуногуншакл бо истифода аз усулҳои муосири таълим мебошад.		
ТАВСИФИ МУХТАСАРИ БАҲШ	1. Таҷрибаомӯзии таълимӣ – 3 кредит; 2. Таҷрибаомӯзии педагогӣ – 18 кредит.		
НАТИҶАҶОИ	Донишҷӯе, ки баҳсро аз худ кардааст:		

ТАЪЛИМИИ БАХШ	<ul style="list-style-type: none"> - таҳсилоти бонизомро мутобиқи талаботи стандарти таҳсилот ва барномаҳои таҳсилотӣ ба нақша гирифта метавонад; - рафтори худро ҳамчун омӯзгор таҳлил ва баҳодиҳи карда метавонад; - имкониятҳои муҳити таҳсилоти муосирро ба ҳисоб мегирад; - назарияҳои гуногунро дар раванди таълим ба кор мебарад; - салоҳиятҳо ва талаботро дар бобати худтакмилдиҳӣ таҳлил карда метавонад. 		
НОМИ БАХШ	АТТЕСТАТСИЯИ ХАТМ	9	кредит
ҲАДПФИ БАХШ	Ҳадафи бахш - озмоиши амиқ ва гуногунҷабҳаи донишҳои назариявӣ ва таҷрибаи амалӣ дар соҳаи фанҳои математикӣ, инчунин баҳодиҳии салоҳиятҳои бадастомадаи умумифарҳангӣ ва касбӣ мебошад.		
ТАВСИФИ МУХТАСАРИ БАХШ	<ol style="list-style-type: none"> 1. Имтиҳони давлатӣ аз фанҳои таҳассусӣ – 3 кредит; 2. Қори таҳассусии хатм – 6 кредит. 		
НАТИҶАҶОИ ТАЪЛИМИИ БАХШ	<p>Донишҷӯе, ки бахшро аз худ кардааст:</p> <ul style="list-style-type: none"> - пажӯҳиш бурда метавонад, ба адабиёти илмӣ ва касбӣ истинод намуда, онро таҳлил карда, натиҷаҳои таҳқиқ ва методҳои тадқиқотро муқоиса карда метавонад; - методҳои таҳқиқ ва коркарди иттилоотро истифода мебарад; - дар бораи масъалаи мавриди назар ва натиҷаҳои ба даст омада фикри худро фаҳмо, мантиқан саҳеҳ ва мухтасару мушаххас ба таври хаттӣ баён карда метавонад; - натиҷаи таҳқиқоти худро дар заминаи корҳои қаблан анҷозпазируфта таҳлилу баҳодиҳӣ карда метавонад ва натиҷаҳои ноилшударо дар асоси назарияҳои аввалия ва натиҷаи таҳқиқоти қаблӣ шарҳу эзоҳ дода метавонад; - бо адабиёти соҳавӣ (касбӣ) кор карда метавонад; - донишҳои ҳосилкардаашро зимни пажӯҳишҳои назариявӣ ва ё ҳалли масоили амалӣ татбиқ карда метавонад; - талаботро оид ба тарзи таҳияи матни илмӣ медонад ва дар асоси он кор бурда метавонад. 		
НОМИ БАХШ	МАШҶУЛИЯТҶОИ ФАКУЛТАТИВӢ	9	кредит
МАҚСАДИ БАХШ	Ҳадафи бахш – дар донишҷӯён ташаккул додани донишҳо оид ба тарзи ҳаёти солим ва худро идора карда тавоништан дар вазъиятҳои ғавқулдда.		
ТАВСИФИ МУХТАСАРИ БАХШ	<ol style="list-style-type: none"> 1. Тарбияи ҷисмонӣ – 6 кредит; 2. Рафтори зиддикоррупсионӣ – 3 кредит. 		
НАТИҶАҶОИ ТАЪЛИМИИ БАХШ	<p>Донишҷӯе, ки бахшро аз худ кардааст:</p> <ul style="list-style-type: none"> - нақши иҷтимоии тарбияи ҷисмониро дар рушди шахсият ва омодагӣ ба фаъолияти касбӣ дарк менамояд; - оид ба оқибатҳои нуговори рафтору кирдори коррупсионӣ ва ширкат дар гурӯҳҳои ифротгаро маълумот пайдо мекунад. 		

4. МУҶЛАТИ АЗХУДКУНИИ БАРНОМАИ ТАҶСИЛОТӢ

4.1. Мухлати азхуднамоии барномаи таҳсилот дар 4 соли таҳсил (дар шакли таҳсили рӯзона ва фосилавӣ) ба 208 ҳафта баробар аст, аз он ҷумла:

- таълими назариявӣ, бо назардошти корҳои илмӣ-тадқиқотии донишҷӯён, машғулиятҳои амалӣ ва корҳои лабораторӣ – 116 ҳафта;
- сессияҳои имтиҳонӣ – 24 ҳафта;
- таҷрибаомӯзиҳо – 14 ҳафта;
  - таҷрибаи таълимӣ – 2 ҳафта;
  - таҷрибаомӯзии педагогӣ – 12 ҳафта;
- аттестатсияи ниҳойӣ яқоя бо давраи омодагӣ ва дифои кори таҳассусии хатм – 6 ҳафта;
- таътилҳо (яқоя бо 8 ҳафтаи рухсатии баъдаздипломӣ) – 48 ҳафта.

4.2. Ҳаҷми аксари сарбории таълимии донишҷӯ (меҳнатталабӣ) дар як ҳафта 45 соат муқаррар шудааст, ки он ҳама намудҳои машғулиятҳои аудиторӣ ва ғайриаудиторӣ (корҳои мустақилона)-ро дар бар мегирад.

4.3. Сарбории ҳафтаинаи аудитории донишҷӯ дар шакли таҳсили рӯзона 30 соатро ташкил медиҳад. Машғулиятҳои тарбияи ҷисмонӣ ва факултативӣ ворид намешаванд. Ҳамзамон, ба миқдори соатҳои зикргардида машғулиятҳои тарбияи ҷисмонӣ ва факултативӣ дохил намешаванд.

4.4. Дар шакли таҳсили фосилавӣ ба донишҷӯ барои ба таълими аудиторӣ бо омӯзгор фаро гирифтани, дар ҳаҷми на камтар аз 144 соат ҷудо карда мешавад.

4.5. Таътилҳо дар соли таҳсил 12 ҳафтара ташкил медиҳанд, аз ҷумла таътили зимстона 2 ҳафта.

5. ШАРОИТҲОИ АМАЛИГАРДОНИИ БАРНОМАИ ТАҲСИЛОТӢ

5.1. Таъминот ва дастгирии донишҷӯён

5.1.1. Донишкада дорои заминаи моддӣ-техникие мебошад, ки ба талаботи қоидаҳо ва меъёрҳои амалкунандаи зиддисӯхтор ва гузаронидани ҳама гуна намудҳои омодагиҳои фанӣ, корҳои амалӣ ва илмӣ-тадқиқотӣ, ки аз ҳуҷҷати мазкур бар меоянд, мутобиқат мебошад.

5.1.2. Ҳар як донишҷӯ ҳангоми таҳсил ба китобхона (китобхонаи электронӣ) ва муҳити электроники иттилоотӣ-таҳсилотӣ дастрасии номаҳдуд доранд. Китобхонаи электронӣ ва муҳити электроники иттилоотӣ-таҳсилотӣ дастрасии донишҷӯро аз ҳар нуқтае, ки тавассути Интернет имконияти ба он пайвастанда мавҷуд аст, таъмин карда метавонад. Муҳити электроники иттилоотӣ-таҳсилоти донишкада имкониятҳои зеринро дорад: дастрасӣ ба нақшаҳои таълим, барномаҳои

корию фанҳо ва таҷрибаомӯзиҳо, захираҳои электрони маводҳои таълимӣ, нашриёти низомҳои электрони китобхонаҳо, ки дар барномаҳои таълимии фан нишон дода шудаанд; кайди раванди таълим, натиҷаҳои санҷишҳои марҳилавӣ ва натиҷаҳои азхудкунии барномаи таҳсилотӣ; гузаронидани ҳама шаклҳои дарс, чараёни баҳодихӣ ба натиҷаҳои таълим, ки татбиқи онҳо бо назардошти истифодаи таълими электронӣ ва технологияҳои таҳсилоти фосилавӣ сурат мегирад.

5.1.3. Дар тавозуни Донишкада 1 хобгоҳ, ҳам барои донишҷӯён ва ҳам барои омӯзгорон мавҷуданд. Хобгоҳҳо дорои хучраҳои бароҳат буда, ҳаммом, ҳоҷатхона ва хучраи хӯрокпазӣ дар ҳар як ошёна алоҳида ҷойгиранд. Инчунин дар хобгоҳҳо ошхона ва нуқтаҳои хӯрокхӯрии ғаври мавҷуданд. Сокинон бо мебели зарурӣ (кат, ҷевони либос, мизу курсӣ), инчунин ҷойхобҳо таъмин карда мешаванд. Дар хобгоҳҳо пайваста барои беҳтар кардани шароити зист мунтазам кор бурда мешавад.

5.2. Назорат ва натиҷаи ниҳии азхудкунии донишҳо

5.2.1. Аз рӯи ҳамаи фанҳо ва таҷрибаомӯзӣ, ки дар барномаи таҳсилотӣ дарҷ гардидаанд, баҳои ҷамъбасти гузошта мешавад. Эквиваленти баҳои ҷамъбасти ба ҷадвали зерин мувофиқат менамояд:

Эквиваленти ҳуруфии баҳо	Эквиваленти рақамии баҳо	%-ҷавобҳои дуруст	Баҳои анъанавӣ
A	4,0	$95 \leq A \leq 100$	Аъло
A-	3,67	$90 \leq A- < 95$	
B+	3,33	$85 \leq B+ < 90$	Хуб
B	3,0	$80 \leq B < 85$	
B-	2,67	$75 \leq B- < 80$	
C+	2,33	$70 \leq C+ < 75$	Қаноатбахш
C	2,0	$65 \leq C < 70$	
C-	1,67	$60 \leq C- < 65$	
D+	1,33	$55 \leq D+ < 60$	
D	1,0	$50 \leq D < 55$	Ғайриқаноатбахш
Fx	0	$45 \leq Fx < 50$	
F	0	$0 \leq F < 45$	

5.2.2. Раванди баҳодихии имтиҳонҳои ҷорӣ ва натиҷабарории ниҳии азхудкунӣ аз рӯи ҳар як фан ва дигар намудҳои фаъолият (аудиторӣ ва ғайриаудиторӣ) аз ҷониби Шӯрои таълимӣ-методи донишкада дар асоси "Низомномаи низомии кредитии таҳсилот дар муассисаҳои таҳсилоти олии касбии Ҷумҳурии Тоҷикистон" муайян карда мешавад.

5.3. Дар рафти амалӣ намудани барномаи таҳсилотӣ МТОК ҳуқуқ дорад, ки:

- раванди таълимро дар шакли курсҳои назариявии муаллифӣ ва машғулиятҳои гуногуни гурӯҳию инфиродӣ, амалию семинарӣ аз рӯи барномаҳои таълимӣ, ки дар ҳуди донишкада бо назардошти хусусиятҳои минтақавӣ, миллию этникӣ, касбӣ ва ҳамчунин корҳои илмӣ-таҳқиқотии омӯзгорон, ки мазмуну мундариҷаи ихтисосро фаро мегиранд, амалӣ гардонад;

- умқи таълими фаслҳои ҷудогонаи фанҳоеро, ки дар бахши фанҳои заминавӣ ва таҳассусӣ қарор доранд, дар мутобиқат бо сикли фанҳои омодамоии касбӣ ва бо назардошти ба ҳисоб гирифтани хусусиятҳои инфиродии донишҷӯён муқаррар намояд;

- номгӯи таҳассусҳоро аз рӯи ихтисосҳои донишкада, номгӯи фанҳои таҳассусӣ, ҳаҷм, мазмуну мундариҷаи онҳо, инчунин шаклҳои назоратро барои азхуд намудани онҳоро, илова ба муқаррароти барномаи таҳсилотии мазкур, муайян намояд;

- барномаи таҳсилотро аз рӯи ихтисоси 1 – 02 03 02- забон ва адабиёти рус дар муҳлатҳои ихтисоршуда барои донишҷӯёне, ки маълумоти миёнаи касбӣ ва ё таҳсилоти олии касбӣ дар ихтисосҳои мувофиқ дошта, амалӣ гардонад.

Муҳлатҳои ихтисорӣ дар асоси донишҳои мавҷуда, малакаву қобилияти донишҷӯён, ки қаблан дар давоми таҳсил дар муассисаҳои дигар ҳосил кардаанд, муайян карда мешавад. Муҳлат ва давомнокии ҳади ақали таҳсил аз се сол кам нест. Таҳсил дар муҳлатҳои ихтисорӣ инчунин барои шахсоне, ки дараҷаи таҳсилот ва қобилияти онҳо ба ихтисос муносиб ва асоснок мебошад, низ иҷозат дода мешавад.

5.4. Таъминоти кадрӣ раванди таълим

Таъминоти кадрӣ барномаи таҳсилотии мазкур аз ҷониби кафедраҳои соҳавии зерин таъмин карда мешавад::

- Забони русӣ;
- Забоншиносии умумӣ;
- Назария ва таърихи адабиёти рус;

Инчунин, барои татбиқи бахши фанҳои заминавӣ ва модули фанҳои умумикасбӣ кафедраҳои умумидонишкадаи зерин ҷалб карда шудаанд: асосҳои технологияҳои иттилоотӣ, педагогика, психология, фалсафа, сиёсатшиносӣ, таърих ва ҳуқуқ, забони русӣ, забони тоҷикӣ, забонҳои хориҷӣ, тарбияи ҷисмонӣ ва ғайра.

Таҳассуси ҳайати роҳбарикунанда ва кормандони илмӣ-омӯзгорӣ ба тавсифномаи таҳассусӣ, ки дар “Дастурамали вазифавии кормандони

муассисаҳои таҳсилоти олии касбӣ” зикр гардидааст, мувофиқат менамояд.

Маълумоти пурра оид ба ҳайати профессорону омӯзгорон, ки раванди таълими барномаҳои таҳсилотиро таъмин менамоянд, дар сомонии расмии ДДЗТ ба номи С. Улуғзода ҷойгир шудааст (нигаред ба <https://ddzt.tj>).

5.5. Таъминоти таълимю методии раванди таълим

Амалӣ намудани барномаи таҳсилоти омодаанамоии мутахассисони соҳибдиплом бояд бо ҳуҷҷатҳои таълимю методӣ аз рӯи ҳамаи машғулиятҳои таълимӣ, дастрасии донишҷӯён ба фонди китобхона ва маҳзани маълумотҳо, ки бо мазмун ва мундариҷаи худ ба номгӯи фанҳои барномаи таҳсилот мутобиқанд, мавҷудияти китобҳои дарсӣ, дастурҳои таълимӣ ва тавсияҳои методӣ аз рӯи ҳамаи фанҳо ва навъҳои машғулиятҳои таълимӣ, аз он ҷумла тамоми намудҳои корҳои лабораторию амалӣ дар доираи фанҳои таълимии ихтисос фароҳамомада таъмин бошад.

Мавҷудияти лабораторияҳо барои иҷрои корҳои лаборторӣ-амалӣ ҳатмӣ мебошад.

5.6. Таъминоти моддию техникаи раванди таълим

Донишкада, ки амаликунандаи барномаи таҳсилотии омодаанамоии мутахассисони соҳибкасб мебошад, дорои заминаи моддӣ-техникаи ба меъёрҳои санитарию техникӣ ва гузаронидани тамоми намудҳои машғулиятҳои лабораторӣ, амалӣ ва корҳои илмӣ-тадқиқотии донишҷӯён, ки нақшаи таълимии ихтисос муқаррар кардааст, ҷавобгӯ мебошад.

5.7. Таъмини таълимю методии таҷрибаомӯзӣ

Барномаи таҳсилотӣ барои омодагӣ ба фаъолияти касбӣ, бахши таҷрибаомӯзиро, ки баҳри рушди салоҳиятҳои касбӣ равона шудааст, пешбини намудааст. Бо ин мақсад баргузорию ду навъи таҷрибаомӯзӣ: таълимӣ ва педагогиро дар назар дошта шудааст. Миқдори ҳафтаҳои ҷудошуда ва вақти баргузорию онҳо (семетрҳо) дар ҷадвали зерин нишон дода шудааст:

Таҷрибаомӯзиҳо	№ семестр	Миқдори ҳафта
Таълимӣ	4	2
Педагогӣ	6	6
Педагогӣ	7	6

Шаклҳои ҳисоботӣ оид ба ҳар як намуди таҷрибаомӯзиҳо аз ҷониби Маркази таҷрибаомӯзӣ ва карьераи ДДЗТ ба номи Сотим Улуғзода ва кафедраҳои соҳавӣ муайян карда мешавад.

5.7.1. Таҷрибаомӯзии таълимӣ хусусияти шиносоикунанда дошта, вазифаи он ба донишҷӯён нишон додани фаъолияти муассисаи таҳсилоти миёнаи умумӣ, муассисаҳои истироҳати кӯдакон (лагерҳои тобистона) ва фаъолияти кормандони ин муассисаҳо мебошад. Ин имконият медиҳад, ки донишҷӯён бевосита раванди ташкили меҳнат, махсусиятҳои касбӣ ва дигар лаҳзаҳои амалиро бубинанд.

5.7.2. Таҷрибаомӯзии педагогӣ – раванди комплексие мебошад, ки дар он донишҷӯён намудҳои фаъолиятро иҷро мекунанд, ки ихтисос муайян намудааст. Дар таҷрибаомӯзии педагогӣ ҷиҳатҳои зерин муайян карда мешавад:

- самтгирӣ дар фазои касбият;
- тамоили гуногунчанбагии касбияти омӯзгори оянда дар ҳамаи соҳаҳои фаъолияти педагогӣ;
- ташаккулёбӣ дар муҳити табиӣи раванди педагогӣ - фарҳанги инъикосӣ сурат мегирад, дар ҳоле ки барои омӯзгор предмети фикр восита ва методҳои фаъолияти педагогии худӣ мебошад.

Таҷрибаомӯзии педагогӣ дар муассисаҳои таҳсилоти миёнаи умумӣ, гимназия ва литсейҳои шаҳри Душанбе сурат мегиранд. Дар раванди таҷрибаомӯзии педагогӣ барои ҳар як муассиса (пойгоҳи таҷрибаомӯзӣ), донишқада методистони кафедраи методикаи таълим, педагогика ва психологияро ҷудо менамояд. Методистон ба донишҷӯён оид ба рафти таҷрибаомӯзии педагогӣ ва омода намудани ҳуҷҷатҳо машварат медиҳанд.

6. МУНДАРИҶАИ МАҶМӯИ ҲУҶҶАТҲОИ БАРНОМАИ ТАҲСИЛОТӢ АЗ РӯИ ИХТИСОС

6.1. Нақшаи таълимӣ аз рӯи ихтисос (НТИ)

Нақшаи таълимӣ қисмати маҷмӯи ҳуҷҷатҳои барномаи таҳсилотӣ ба ҳисоб рафта, рӯйхати фанҳо, ҳаҷми бӯҷаи вақт, тартиби паиҳамой ва давраҳои алоҳидаи омодагии фанҳои таълимӣ, таҷрибаомӯзиҳо, машғулиятҳои факултативӣ, модулҳои таълимӣ ва дигар навъҳои фаъолияти амалии таълимиро муқаррар менамояд. Нақшаи таълимӣ аз рӯи ихтисосҳои амалкунандаи ДДЗТ ба номи С. Улуғзода қисматҳои зеринро дар бар мегирад:

- номгӯй ва рамзи ихтисос, таҳассус, муҳлат ва шаклҳои таълим;
- тақвими раванди таълим (дар ҳафтаҳо);
- маҷмӯи бӯҷаи вақт (дар ҳафтаҳо);

-нақшаи раванди таълим бо нишон додани номгӯи бахшҳо ва фанҳои ҳатмӣ, миқдори кредитҳо (аудиторӣ ва ғайриаудиторӣ), нимсолаҳо, таҷрибаомӯзиҳо ва аттестатсияи давлатӣ;

-феҳристи фанҳои интихобӣ.

Нақшаи таълимӣ аз рӯи ихтисос аз тарафи ДДЗТ ба номи С. Улуғзода дар мутобикат бо ҳуҷҷатҳои меъёрии ҳуқуқӣ ва талаботе, ки дар бандҳои 2 ва 4-и ҳуҷҷати мазкур дарҷ гардидааст, таҳия шудааст.

6.2.Нақшаи таълимии корӣ (НТК)

НТК бо назардошти таҳассуси интихобшуда ва талаботи қисматҳои ДДЗТ ба номи С. Улуғзода ва давлатӣ таҳия шудааст. Нақшаи кории таълим сохтори курси махсус ва буҷаи вақт, ки барои омӯзиши он зарур аст, муайян менамояд; НТК маҷмӯи фанҳои таълимӣ ва ҳаҷми онҳоро дар соатҳо дар бар мегирад. Ҷадвали раванди таълим, пайдарҳамии омӯзиши фанҳоро аз рӯи курсҳо ва семестрҳо, навъҳои машғулиятҳои таълимии таҷрибавии гуногун, шаклҳои фосилавӣ ва навъҳои аттестатсияи ниҳонии давлатиро муайян мекунад. НТК дар асоси нақшаи намунавии таълимӣ, мувофиқаи Шӯрои олимони факултет омода ва аз тарафи раёсати таълим, тасдиқ карда мешавад.

6.3.Барномаҳо аз рӯи навъҳои таҷрибаомӯзӣ

Барномаҳо аз рӯи навъҳои таҷрибаомӯзӣ (таълимӣ, педагогӣ) дар асоси Стандарти давлатии таҳсилоти олии касбӣ бо назардошти талаботи ҳадди ақали мундариҷа ва сатҳи омодагии хатмкунандагон аз рӯи ихтисоси 1-020302 - “Забон ва адабиёти русӣ” чиҳати ба даст овардани салоҳиятҳои касбӣ, таҷрибаи амалӣ ва омодагӣ ба фаъолияти касбии хатмкунанда таҳия карда шудаанд.

Барномаҳо аз рӯи навъҳои таҷрибаомӯзӣ қисматҳои зеринро дар бар гирад:

- принсипҳои асосии ташкил намудани таҷрибаомӯзиҳо;
- мақсад ва вазифаҳои таҷрибаомӯзӣ;
- мундариҷа, шаклҳо, макон ва вақти гузаронидан таҷрибаомӯзиҳо;
- натиҷаи ташаккулёбии салоҳиятнокии донишҷӯён баъд аз гузаштан аз таҷрибаомӯзиҳо;
  - сохтор ва мундариҷаи таҷрибаомӯзиҳо;
  - басти вазифаҳо, ки донишҷӯён бояд ба таври ҳатмӣ дар рафти таҷрибаомӯзиҳо иҷро намоянд;
  - ҳуҷҷатҳои ҳисоботӣ аз натиҷаи гузаштани таҷрибаомӯзиҳо;
  - тарзи баҳогузори донишҷӯён аз натиҷаи гузаштани таҷрибаомӯзиҳо;
  - таъминоти таълимӣ-методӣ ва иттилоотии таҷрибаомӯзиҳо

Барномаҳои таҷрибаомӯзӣ аз тарафи кафедраи таҳассусӣ бо ҷалби шубҳаи таҷрибаомӯзӣ ва рушди касбият ва заминае, ки дар он таҷрибаомӯзӣ гузаронида мешавад, омода карда мешаванд. Ҳуҷҷати мазкур аз тарафи раёсати таълим тасдиқ карда мешавад.

6.4. Барномаи таълимии фан

Барномаи таълимии фан-ин қисмати барномаи таҳсилотӣ мебошад, ки мақсад ва вазифаҳои курс (фанҳоро) бо тавсифи мавзӯҳо ва иттилооти иловагӣ, ки дар асоси он барномаи кории фан (силлабус) таҳия карда мешавад. Барномаи таълимии фан аз тавсифи фан, шарҳи мухтасари мавзӯҳо ва маводи таълим, супоришҳо барои кори мустақилона, мисолҳои тестӣ, меърҳои баҳодихии дониш ва рӯйхати адабиётҳо иборат мебошад.

Ҳуччати мазкурро кафедраи таҳассусӣ таҳия намуда, Шӯрои илмӣ-методии факултет маъқул шуморида, Шӯрои илмӣ-методии ДДЗТ ба номи С. Улуғзода тасдиқ менамояд.

6.5. Силлабус/Барномаи корӣ барои донишҷӯ

Силлабус - ин барномаи корӣ барои донишҷӯӣ бо тавсифи мухтасари курс, мақсад ва натиҷаҳои таълими донишҷӯӣ, ҳамчунин раванд ва тарзи баҳодихии фаъолияти донишҷӯён мебошад. Силлабус тавсифи фанни омӯхташаванда, мақсад ва вазифаҳои фан, номгӯи мавзӯҳо ва муҳлати омӯзиши онҳо, супоришҳо барои иҷрои корҳои мустақилона, тартиби қабули супоришҳои тестӣ ва назоратӣ, корҳои лабораторӣ, вақти машваратҳо ва ҷадвали санҷиши дониши донишҷӯён, талаботи омӯзгор, меърҳои баҳодихӣ ва рӯйхати адабиётҳоро дар бар мегирад.

Силлабус аз ҷониби ҳар як омӯзгор таҳия, дар кафедра баррасӣ, аз тарафи Шӯрои илмӣ-методии факултет маъқул шуморида шуда, Раёсати таълим онро тасдиқ менамояд.

6.6. Шарҳи мухтасари барномаҳои таълимии фанҳои ҳатмӣ ва интихобӣ

Шарҳи мухтасари барномаҳои таълимии фанҳои ҳатмӣ ва интихобӣ-ин қисмати ҷудонашавандаи барномаи таҳсилотӣ (замима), мебошад, ки иттилооти мухтасарро дар бораи фанни таълим додешаванда ва мундариҷаи он инъикос менамояд. Ҳуччати мазкур бояд бандҳои зеринро дар бар гирад:

- номгӯи фан;
- тавсифи мухтасари фан;
- навъҳои машғулиятҳо;
- забони таҳсил;
- натиҷаҳои интизории таълим;
- номгӯи қисматҳои фан;
- воситаҳои истифодашавандаи таълим;
- шаклҳои ҷорӣ ва ҷамъбасти назорат.

Шарҳи мухтасари барномаҳои таълимии фанҳои ҳатмӣ ва интихобӣ аз рӯи ихтисос аз тарафи факултет бо ҷалби кафедраҳои таҳассусӣ ва умумидонишгоҳӣ таҳия карда мешавад. Ҳуччати мазкур дар алоҳидагӣ ба барномаи таҳсилотӣ тасдиқ карда намешавад.

7. ҚОЙДАҲОИ ҚАБУЛ ТИБҚИ БАРНОМАИ ТАҲСИЛОТӢ

7.1. Дар ҷойҳои ҷудошудаи ихтисоси 1 – 02 03 02 забон ва адабиёти рус дар Донишкадаи давлатии забонҳои Тоҷикистон ба номи Сотим Улуғзода метавонанд, ҳам шаҳрвандони Ҷумҳурии Тоҷикистон ва ҳам шаҳрвандони дигар кишварҳо довталаб бошанд. Миқдори ҷой барои қабул ба курси 1-ум аз рӯи ихтисоси 1 – 02 03 02 забон ва адабиёти русро Агентии назорат дар соҳаи маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон тибқи замимаи Иҷозатнома оид ба ҳуқуқи пешбурди фаъолияти таълимӣ муайян мекунад.

7.2. Дар асоси озмун аз рӯи натиҷаи супоридани имтиҳонҳои дохилшавӣ тариқи Маркази миллии тестӣ назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон (минбаъд - ММТ). ба курси 1-ум шахсоне қабул карда мешаванд, ки соҳиби таҳсилоти миенаи (пурраи) умумӣ мебошанд. Ҳамчун идомаи таҳсил ба курси дуюм шахсоне, ки дорои таҳсилоти миенаи касбӣ ё таҳсилоти олии касбӣ хастанд, дар асоси озмун аз рӯи натиҷаи супоридани имтиҳонҳои қабул (мусоҳиба) дар Донишкадаи давлатии забонҳои Тоҷикистон ба номи Сотим Улуғзода, қабул карда мешаванд.

7.3. Қабул дар шӯбаи рӯзона танҳо ба шахсони синнашон то 35 сола ва шӯбаи таҳсилоти фосолавӣ бошад - бе маҳдудияти синну сол ба роҳ монда мешавад.

7.4. Бо нақшаи қабул ва номгӯи ҳуҷҷатҳо барои қабул дар сомонаҳои расмӣ ММТ ва ДДЗТ ба номи Сотим Улуғзода шинос шудан мумкин аст. (нигаред ба <https://ntc.tj> ва <https://ddzt.tj>).

8. АТТЕСТАТСИЯИ ХАТМ АЗ РҶИ ИХТИСОС

8.1. Мафҳумҳои асосии аттестатсияи хатм

Аттестатсияи хатми омӯзгори ояндаи математика ҳимояи кори таҳассусии хатм ва супоридани имтиҳони давлатӣ аз фанҳои таҳассусиро дар бар мегирад.

Аттестатсияҳои хатм барои муайян намудани сатҳи омодагии назариявӣ ва амалии омӯзгори математика ба иҷрои вазифаҳои касбӣ, ки барномаи таҳсилотии мазкур муқаррар намудааст ва барои идомаи таҳсил дар зинаи магистратура мутобиқи банди 1.6-и ҳуҷҷати мазкур гузаронида мешавад.

Имтиҳони давлатӣ аз фанҳои таҳассусӣ як ҷузъи аттестатсияи хатми донишҷӯ ба шумор рафта, бояд ба талаботи мазмун ва мундариҷаи барномаи таҳсилотие, ки донишҷӯ онро аз худ кардааст, мутобиқ бошад.

8.1.1. Кори таҳассусии хатм

Кори тахассусии хатм бояд дар шакли чопи компютерӣ ва ё дастнавис пешниҳод карда шавад. Талабот ба ҳаҷм, мазмун ва сохтори кори хатми тахассусиро донишкада дар асоси “Низомнома дар бораи рисолаҳои тахассусии хатм”, ки Вазорати маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон тасдиқ намудааст, муайян менамояд.

Вақти барои омода намудан ва ба ҳимоя пешниҳоди кори тахассусии хатм на камтар аз чор ҳафта ро ташкил медиҳад.

8.1.2. Имтиҳони давлатӣ аз фанҳои тахассусӣ

Тартиби гузаронидан ва барномаи имтиҳони давлатиро аз рӯи ихтисоси 1 – 02 03 02- забон ва адабиёти рус дар асоси тавсияҳои методӣ ва барномаҳои намунавӣ – Низомномаи аттестатсияи хатм, ки Вазорати маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон тасдиқ кардааст, аз ҷониби донишкада муайян карда мешавад.

8.2. Хуҷҷати намунаи давлатӣ дар бораи таҳсилоти олии касбӣ (диплом)

8.2.1. Хатмкунандае, ки барномаи таҳсилотии олии касбиро аз худ кардааст, ба ӯ хуҷҷати намунаи давлатӣ дар бораи таҳсилоти олии касбӣ (диплом) дараҷаи бакалаври педагогика аз рӯи ихтисоси 1 – 02 03 02 забон ва адабиёти рус дода мешавад.

8.2.2. Сохтори замимаи диплом

Дар замимаи дипломи намунаи давлатӣ дараҷаи академӣ, ихтисос, номгӯи фанҳо ва натиҷаи кредитҳои дар давоми семестрҳо азхудшуда; GPA аз рӯи натиҷаҳои семестр ва дар умум, натиҷаи корҳои курсӣ, таҷрибаомӯзиҳо, натиҷаи аттестатсияи давлатӣ ва натиҷаи ҳимояи кори хатми тахассусӣ, натиҷаҳои таълим; рақам ва серияи дипломи намунаи давлатӣ нишон дода мешавад.

Замима бе диплом асос надорад.

9. НИЗОМИ ДОХИЛИИ ТАЪМИИ СИФАТ ТИБҚИ БАРНОМАИ ТАҲСИЛОТӢ

9.1. Мафҳумҳои асосии кафолати сифат

Сифати таҳсилот – тавсифи комплексии фаъолияти таълимӣ ва омода намудани донишҷӯён, ки дараҷаи мутобиқати онҳоро бо стандарти давлатии таҳсилот ва талаботи асосии ҷонибҳои манфиатдор ва ҳамчунин сатҳи дастовардҳои мақсадҳои ба нақша гирифта ва натиҷаҳои барномаҳои таҳсилотӣ ифода менамояд.

Таъмини сифат – раванди ташаккули шароитҳои муайян ва ҷудо намудани захираҳои зарурӣ мебошад, ки мутобиқати мазмуну мундариҷаи барномаи таҳсилотӣ, имкониятҳои таҳсилотро ва воситаҳои,

ки мақсади барнома нисбат ба дараҷаи сифат муайян кардааст, махсуб меёбад.

Низоми дохилии таъмини сифат дар донишкада – ин маҷмуи сохторҳои ташкилии донишкада, ҳуҷҷатгузори дохилӣ, нишондодҳо, равандҳо, захираҳо, ки барои ҳамеша баланд бардоштани сифати барномаҳои таҳсилотӣ ва рушди фарҳанги канданашаванда такмилёбӣ мебошад.

9.2. Принсипҳои кафолати сифат

Принсипҳои кафолати сифат дар ДДЗТ ба номи Сотим Улуғзода инҳо мебошанд:

- ба номи Сотим Улуғзода барои таъмини сифати таҳсилот ва кафолати он масъули асосӣ мебошад;
- кафолати сифат ба талаботи низоми гуногуншакли таҳсилоти олий, донишкада ва донишҷӯён ҷавобгӯ мебошад;
- кафолати сифат талаботи донишҷӯён, ҷомеа ва дигар ҷонибҳои манфиатдорро ба эътибор мегирад;
- барномаҳои таҳсилотро тавассути сохторҳои дахлдори донишкада мунтазам таҳлил ва таҷдид менамояд;
- худҳисоботдиҳии даврӣ аз рӯи натиҷаҳои омодамоии донишҷӯён тибқи барномаҳои таҳсилотӣ;
- мунтазам дар байни донишҷӯён, хатмкунандагон ва корфармоён гузаронидани пурсишҳо (анкетаронӣ);
- бо мақсади таҳлил намудани сифати барномаҳои таҳсилотӣ даъват намудани ташхисгарони беруна;
- дастрасии натиҷаҳои баҳодихӣ ба сифати барномаҳо барои ҷомеа боз аст.

9.3. Стандартҳои дохилии таъмини сифат

Низоми дохилии таъмини сифат дар заминаи “Стандартҳо ва роҳнамо барои таъмини сифати таҳсилоти олий дар фазои аврупоии таҳсилоти олий (ESG)” таҳия гардида, аз ҷанбаҳои зерин иборат аст:

- сиёсати дохилии таъмини сифат;
- таҷдид ва такмили барномаҳо;
- таълими ба донишҷӯнигаронидашуда;
- стандартҳои қабули донишҷӯён, назорати давомот ва пешрафт, эътироф гардидан ва шаҳодатномадиҳӣ;
- стандартҳое, ки равандҳои адолатноку шаффофро зимни ба кор гирифтани, рушди касбӣ ва аз кор озод намудани кормандонро ба инобат мегиранд;

- стандартҳои захираҳои таълимии низомҳои дастгирикунандаи таълимгирандагон (маблағгузориҳои кофӣ барои таълим ва фаъолияти омӯзгорӣ; пешниҳоди захираҳои таълимии босифат ва дастрас, роҳҳои дастгирии донишҷӯён);

- стандартҳои идоракунии иттилоот (МТОК-ҳо бояд ҷамъоварӣ, таҳлил ва истифодаи иттилооти мувофиқро бо мақсади идоракунии самараноки барномаҳои таҳсилотӣ ва дигар самтҳои фаъолиятро таъмин намоянд);

- стандартҳои иттилоонии ҷамоатчигӣ: МТОК-ҳо бояд дар хусусияти фаъолияти худ иттилоот нашр намоянд, ки он шаффоф, аниқ, холисона, мубрам ва фаҳмову дастрас бошанд;

- мунтазам баргузор намудани мониторинг ва баҳодиҳии даврии барномаҳо;

- таъмини мунтазами берунаи сифат.

10. ИДОРАКУНИИ ТАҒЙИРОТ

Дар ҳолати ворид намудани тағйирот ва ё таҷдид шудани барномаҳо кафедраи таҳассусӣ бояд дар ин хусус маълумотҳои заруриро ба муҳокимаи Шӯрои олимони Донишкада барои баррасӣ ва тасдиқ қардан манзур намояд.

Шарҳи барномаҳои таълимӣ аз рӯи фанҳои ҳатмӣ

I. БАХШИ ФАНҲОИ ЗАМИНАВӢ
1.1. МОДУЛИ ИҶТИМОӢ-ГУМАНИТАРӢ
1.1.1. Фалсафа

Тавсифи мухтасари фан	Фалсафа - илми ҷомеашиносӣ буда, мавзӯи фалсафа шинохти ҳақиқати ҳастӣ ва объекти он тамоми ҳастӣ: табиат, ҷамъият, инсон ва қобилияти маърифатии вай аст.
Намуди машғулиятҳо	лексионӣ, семинарӣ, кори мустақилонаи донишҷӯ бо роҳбарии омӯзгор
Забони таълим	тоҷикӣ, русӣ
Салоҳиятҳои, ки дар донишҷӯ зимни азхуднамоии фанни мазкур ташаккул бояд ёбанд	<ul style="list-style-type: none"> - қодир ба ҷустуҷӯ, таҳлили интиқодӣ ва коркарди иттилоот, истифодаи муназзам дар ҳалли вазифаҳои гузошташуда мебошад; - қодир аст гуногунии фарҳангии ҷомеаро дар заминаи иҷтимоӣ-таърихӣ, ахлоқӣ ва фалсафӣ дарк кунад.
Натиҷаҳои таълимие, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	<p>Донишҷӯе, ки фанни мазкурро аз худ кардааст, бояд:</p> <p>Донад</p> <ul style="list-style-type: none"> - зарурати омӯзиши фалсафа, мафҳумҳои асосӣ, вазифаҳои фалсафа, марҳилаҳои таърихии инкишофи фан, фарқи фалсафаро аз дигар илмҳои ҷомеашиносӣ, алоқамандии фалсафаро бо илмҳои иҷтимоӣ-инсоншиносӣ, табиӣ-риёзӣ ва техникӣ дарк карда, тасаввуроти хешро нисбати афкори гуногуни намояндагони макотиби фалсафӣ, ки марбут ба масоили ҳастииносӣ ва маърифат кардани ҳодисоти олам; - тамаддунҳо ва ба ҷаҳонисозии арзишҳои фарҳангӣ, эҳёи суннатҳои ахлоқӣ, тарбиявӣ; - таърихи ташаккули миллати тоҷик; - нақши донишҳои фалсафиро дар ҷомеа муайян намуда, арзиши афкори фалсафиро дар шароити ҷомеаи техногенӣ ва иртиботӣ танҳо ба манфиати ҷомеа; - усулҳои асосии илмӣ ва методҳои фалсафиро омӯхта, ҷиҳати пажӯҳиши корҳои илмӣ-тадқиқотии худ. <p>Тавонад</p> <ul style="list-style-type: none"> - оид ба ғояи афкори фалсафӣ андешаи дуруст пайдо карданро; - фаҳмидан ва шарҳ додани мафҳум ва категорияҳои фалсафиро; - фарқ кардани ақидаҳои намояндагони мактабҳои фалсафиро

	<p>оид ба масоили ҳастишиносӣ ва маърифатпазирӣ;</p> <ul style="list-style-type: none"> - хусусиятгириҳои афкори фалсафиро вобаста ба марҳилаҳои инкишофи фалсафа; - истифодаи методҳои фалсафиро ҷиҳати ҳал ва баррасии масъалаҳои ҳаётии мавриди баҳс қароргиранда; - таъриф додани мафҳумҳои калидии фалсафаро; - дарк намудани масоили мубрами муосир ва роҳҳои ҳалли онҳоро. <p>Аз худ намояд</p> <ul style="list-style-type: none"> - малакаи таҳлилнамоиро; - малакаи таҳқиқоти назариявӣ ва таҷрибавиро; - малакаи бо ҳамтоёни худ ҳамкорӣ карданро.
Номгӯи боб/мавзӯҳои фан	<ul style="list-style-type: none"> - таърихи фалсафа - онтология - гнесоология - фалсафаи инкишоф - фалсафаи иҷтимоӣ - антропологияи фалсафӣ - фалсафаи илм
Васоити таълимӣ ва таъминоти техникаи фан	Компютери фардӣ, проектор, тахтаи электронӣ
Шаклҳои назорати ҷорӣ	Супоришҳои тестӣ, суҳбати инфиродӣ
Шакли арзебии натиҷаи ниҳони таълими фан	Имтиҳон (тестӣ, компютерӣ)

1.1.2. Таърихи муосири Тоҷикистон

Тавсифи мухтасари фан	Таърихи муосири Тоҷикистон - илми ҷомеашиносӣ буда, марҳилаҳои асосии воқеаҳои солҳои гузашта, ҳаёти иқтисодӣ, иҷтимоӣ, сиёсӣ маданияти даврони истиқлолияти Тоҷикистон то имрӯз ба амал омадаро дар бар мегирад. Ҳадафи омӯзиши фан ба донишҷӯён додани донишҳои зарурӣ дар бораи рӯйдодҳои таърихи давлатдорӣ муосири Тоҷикистон.
Намуди машғулиятҳо	лексионӣ, амалӣ, кори мустақилонаи донишҷӯ бо роҳбарии омӯзгор
Забони таълим	тоҷикӣ, русӣ, англисӣ
Салоҳиятҳои ки дар донишҷӯ зимни азхуднамоии фанни мазкур ташаккул бояд ёбанд	<ul style="list-style-type: none"> - қодир ба ҷустуҷӯ, таҳлили интиқодӣ ва коркарди иттилоот, истифодаи муназзам дар ҳалли вазифаҳои гузошташуда мебошад; - қодир аст гуногунии фарҳангии ҷомеаро дар заминаи иҷтимоӣ-таърихӣ, ахлоқӣ ва фалсафӣ дарк кунад. - назарияҳои гуногуни фалсафӣ, ақидаи илмӣ онҳо ва самтҳои амалигардонии онро дар таҷриба дарк намояд.
Натиҷаҳои таълиме, ки аз	Донишҷӯе, ки фанни мазкурро азхуд кардааст, бояд: Донад

тадриси фан ба даст меоянд	<p>- зимни омӯзиши ин фан дониши муҳассилин дар бораи таърихи бойи аҷдодон боз ҳам васеътар шуда, дар онҳо тафаккури мантиқӣ тараққӣ кунад.</p> <p>- дар донишҷӯён ҳисси ватандӯстӣ, ифтихору адолати миллӣ равнақ ёбад.</p> <p>- дар мисоли анъанаҳои неки халқамон эҳсоси ватандорӣ бедор мегардад ва масъулияти хешро дар назди ҷомеаи ҷаҳонӣ ва тамаддуни башар идрок менамоянд.</p> <p>- зарурияти омӯзиши ТМТ, мафҳумҳои асосӣ, вазифаҳои таърих, марҳилаҳои таърихии инкишофи фан, фарқи ТМТ аз дигар илмҳои ҷомеашиносӣ, алоқамандии ТМТ-ро бо илмҳои ҷомеашиносӣ: таърихи халқи тоҷик, таърихи умумӣ, асосҳои давлат ва ҳуқуқ, фалсафа, сиёсатшиносӣ, демография, ҷуғрофия, археология, этнография, таърихи иқтисоди ҷаҳон-родарк кунад;</p> <p>Аз худ намояд</p> <p>- малакаи таҳлилнамоиро;</p> <p>- малакаи таҳқиқоти назариявӣ ва таҷрибавиро;</p> <p>- малакаи бо ҳамтоёни худ ҳамкорӣ карданро.</p>
Номгӯи боб/мавзӯҳои фан	<p>- Археология</p> <p>- Бостоншиносӣ</p> <p>- Этнография</p> <p>- Нумизматика</p>
Васоити таълимӣ ва таъминоти техникаи фан	Компютери фардӣ, проектор, тахтаи электронӣ
Шаклҳои назорати ҷорӣ	Супоришҳои тестӣ, суҳбати инфиродӣ
Шакли арзебии натиҷаи ниҳонии таълими фан	Имтиҳон (тестӣ-компютерӣ)

1.1.3. Фарҳангиносӣ

Тавсифи мухтасари фан	Фарҳангиносӣ -илмест, ки комёбиҳои фарҳангии давраҳои гуногуни ҷомеаи инсониро фаро мегирад. Омӯзиши илми фарҳангиносӣ ба аҳли башар имконият медиҳад, ки аз дастовардҳои бузурги фарҳангу тамаддуни гузаштаю имрӯзаи бархурдор шаванд ва ба пешрафти он мусоидат намоянд.
Намуди машғулиятҳо	лексионӣ, семинарӣ, кори мустақилонаи донишҷӯ бо роҳбарии омӯзгор
Забони таълим	Тоҷикӣ
Салоҳиятҳои, ки дар донишҷӯ зимни азхуднамоии фанни мазкур ташаккул бояд ёбанд	<p>- қодир ба ҷустуҷӯ, таҳлили интиқодӣ ва коркарди иттилоот, истифодаи муназзам дар ҳалли вазифаҳои гузошташуда мебошад;</p> <p>- қодир аст гуногунии фарҳангии ҷомеаро дар заминаи иҷтимоӣ-таърихӣ, ахлоқӣ, фарҳангӣ ва динӣ дарк кунад.</p>
Натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	<p>Донишҷӯе, ки фанни мазкурро аз худ кардааст, бояд:</p> <p>Донад</p> <p>- зарурияти омӯзиши фарҳанг, мафҳумҳои асосӣ, вазифаҳои фарҳангиносӣ, марҳилаҳои таърихии инкишофи фан,</p>

	<p>тафовути фарҳангшиносӣ аз дигар илмҳои ҷомеашиносӣ, алоқамандии фарҳангшиносӣ бо илмҳои иҷтимоӣ-инсоншиносӣ, табиӣ-риёзӣ ва техникӣ</p> <p>-ҷаҳонишавӣ ва арзишҳои фарҳангӣ, эҳёи суннатҳои ахлоқӣ, тарбиявӣ;</p> <p>-муайян намудани, арзишҳои фарҳангӣ дар шароити ҷаҳоншумулӣ.</p> <p>- корбурди усулҳои асоси илмӣ дар омузиши фани фарҳангшиносӣ</p> <p>Тавонад</p> <p>- оид ба ғояи афкори фарҳангӣ андешаи дуруст пайдо карданро;</p> <p>- фаҳмидан ва шарҳ додани масоилҳои асоси фарҳанг;</p> <p>- Таҳлили муқоисавӣ масоилҳои фарҳангӣ аз назари мутафаккирони мактабҳои гуногуни фалсафӣ</p> <p>- Марҳилаҳои асоси ташаккулёбии фарҳангшиносӣ ҳамчун илм.</p> <p>- Шарҳ ва тавзеҳи масоилҳои мубрами фарҳангшиносӣ</p> <p>- дарк намудани масоили мубрами муосир ва роҳҳои ҳалли онҳо.</p> <p>Малака ҳосил намояд</p> <p>- оид ба таҳлилнамоя;</p> <p>- оид ба таҳқиқоти назариявӣ ва таҷрибавӣ;</p> <p>- оид ба ҳамкорӣ кардан бо ҳамкасбон.</p>
Номгуи боб/мавзӯҳои фан	<p>Назарияи фарҳанг.</p> <p>Таърихи фарҳанг.</p> <p>Фалсафаи фарҳанг.</p>
Васоити таълимӣ ва таъминоти техникаи фан	Компютери фардӣ, проектор, тахтаи электронӣ
Шаклҳои назорати ҷорӣ	Супоришҳои тестӣ, суҳбати инфиродӣ
Шакли арзёбии натиҷаи ниҳони таълими фан	Имтиҳон (тестӣ компютерӣ)

1.1.4. Сотсиология

Тавсифи мухтасари фан	Сотсиология- илми ҷомеашиносӣ буда, мавзӯи ҷомеашинохти ҳақиқати иҷтимоӣ аз таърихи рушди афкори иҷтимоӣ ва объекти он тамоми соҳаҳои ҳаёти иҷтимоӣ: табиат, ҷамъият, шахс ва муносибатҳои институтсионии гурӯҳҳои дар ҷомеа мавҷуд бударо меомӯзад.
Намуди машғулиятҳо	лексионӣ, амалӣ, кори мустақилонаи донишҷӯ бо роҳбарии омӯзгор
Забони таълим	тоҷикӣ, русӣ,
Салоҳиятҳои, ки дар донишҷӯ зимни азхуднамоии фанни мазкур ташаккул бояд ёбанд	<p>- қодир ба ҷустуҷӯ, таҳлили равандҳои иҷтимоӣ ва коркарди иттилоот, истифодаи муназзам дар ҳалли вазифаҳои гузошташуда мебошад;</p> <p>- қодир аст гуногунии фарҳангии ҷомеаро дар заминаи иҷтимоӣ-таърихӣ, ахлоқӣ ва фалсафӣ дарк кунад.</p>

	- назарияҳои гуногуни иҷтимоӣ, ақидаи илмӣ онҳо ва самтҳои амалигардонии онро дар таҷриба дарк намояд.
Натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	<p>Донишҷӯе, ки фанни мазкурро азхудкардааст, бояд:</p> <p>Донад</p> <ul style="list-style-type: none"> - зарурияти омӯзиши сотсиология, мафҳумҳои асосӣ, вазифаҳои сотсиология, марҳилаҳои таърихии инкишофи фан, фарқи сотсиологияро аз дигар илмҳои гуманитарӣ, алоқамандии сотсиологияро бо илмҳои фалсафа-антропология, сиёсатшиносӣ ва этнология дарк карда, тасаввуроти хешро нисбати афкори гуногуни намояндагони макотиби сотсиологӣ, ки марбут ба масоили ҳастишиносӣ ва маърифат кардани ҳодисоти олам ва муҳит; - тамаддунҳо ва ба ҳаҷонисозии арзишҳои фарҳангӣ, эҳёи суннатҳои ахлоқӣ ва модернизатсияи он, тарбиявӣ; - нақши донишҳои сотсиологиро дар ҳома муайян намуда, арзиши афкори иҷтимоиро дар шароити ҳомаи техногенӣ ва иртиботӣ танҳо ба маънаи ҳома истифода барад; - усулҳои асосии илмӣ ва методҳои сотсиологияро омӯхта, ҳаҷати пажӯҳиши корҳои илмӣ-тадқиқотии худ. <p>Тавонад</p> <ul style="list-style-type: none"> - оид ба ҳаҷи афкори иҷтимоӣ андешаи дуруст пайдо карданро; - фаҳмидан ва шарҳ додани мафҳум ва категорияҳои сотсиологияро; -фарқ кардани ақидаҳои намояндагони мактабҳои сотсиологиро оид ба масоили ҳаёти ҷамъиятӣ ва маърифатпазирӣ; - хусусиятҳои афкори ҷамъиятиро вобаста ба марҳилаҳои инкишофи сотсиология; -истифодаи методҳои сотсиологиро ҳаҷати ҳал ва баррасии масъалаҳои ҳаётии мавриди баҳс қарор гиранда; - таърифдодани мафҳумҳои калидии сотсиологиро; -дарк намудани масоили муҳими муосир ва роҳҳои ҳалли онҳо. <p>Аз худ намояд</p> <ul style="list-style-type: none"> - малакаи таҳлилнамоиро; - малакаи таҳқиқоти назариявӣ ва таҷрибавиро; - малакаи бо шариконн худ ҳамкорӣ карданро.
Номгӯи боб/мавзӯҳои фан	<ul style="list-style-type: none"> - таърихи сотсиология ва марҳилаҳои рушди он - тағйироти иҷтимоӣ - глобализатсия (ҳаҷонишавӣ) ва модернизатсия ҷамъият - низоми табақабандии иҷтимоӣ - фалсафаи иҷтимоӣ
Васоити таълимӣ ва таъминоти техникаи фан	Компютери фардӣ, проектор, тахтаи электронӣ
Шаклҳои назорати ҳоҷӣ	Супоришҳои тестӣ, суҳбати инфиродӣ
Шакли арзёбии натиҷаи ниҳоии таълими фан	Имтиҳон (тестӣ компютери)

1.1.5.Сиёсатшиносӣ

Тавсифимухтасар ифан	Фанни сиёсатшиносӣ яке аз фанҳои ҳатмии таълимӣ буда, ба донишҷӯён аз таърихи рушди афкори сиёсӣ, масъалаҳои марбути сиёсат, давлат, ҳокимият, сиёсати дохилӣ ва хориҷӣ, мавзӯҳои мухталифи сиёсати муосир маълумот медиҳад ва дар ниҳояти амр, ҷаҳонбинии сиёсии донишҷӯёнро ташаккул медиҳад. Таълими фанни мазкур дар асоси санадҳои меъериву ҳуқуқӣ ва Стандарти давлатии таҳсилоти олии касбӣ татбиқ карда мешавад.
Намуди машғулиятҳо	лексионӣ, амалӣ, кори мустақилонаи донишҷӯ бо роҳбарии омӯзгор
Забони таълим	тоҷикӣ, русӣ, англисӣ
Салоҳиятҳои, ки дар донишҷӯ зимни азхуднамоии фанни мазкур ташаккул бояд ёбанд	<ul style="list-style-type: none"> - қодир ба ҷустуҷӯ, таҳлили интиқодӣ ва коркарди иттилоот, истифодаи муназзам дар ҳалли вазифаҳои гузошташуда мебошад; - баланд бардоштани сатҳи шуури сиёсӣ, маданияти сиёсӣ ва огоҳ будан аз равандҳои сиёсии ҷомеа . - назарияҳои гуногуни сиёсӣ, ақидаи илмии онҳо ва самтҳои амалигардонии онро дар таҷриба дарк намояд.
Натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан бадаст меоянд	<p>Донишҷӯе, ки фанни мазкурро азхуд кардааст, бояд:</p> <p>Донад</p> <ul style="list-style-type: none"> -аз худ кардани равияҳо, ҷараёнҳо ва мактабҳои мухталифи афкори сиёсӣ; -омӯзиши мавзӯҳои гуногуни сиёсати муосир; -ташаккули ҷаҳонбинии сиёсии донишҷӯён; -огоҳ шудан аз равандҳои сиёсии ҷаҳонӣ; -баланд бардоштани маданият ва шуури сиёсии донишҷӯён; -омӯштани алоқамандии сиёсат бо иқтисодиёт; -маълумот пайдо кардан оиди системаҳои сиёсӣ; -баланд бардоштани ҳисси ифтихори миллӣ, худшиносӣ ва ҳуввияти миллӣ; -баланд бардоштани маданияти шаҳрвандӣ. <p>Тавонад</p> <ul style="list-style-type: none"> - оид ба афкори сиёсӣ андешаи дуруст пайдо карданро; - фаҳмидан ва шарҳ додани мафҳум ва категорияҳои сиёсатшиносӣ; - фарқ кардани афкори сиёсиро оид ба намояндагони мактабҳои сиёсӣ; - истифодаи методҳои сиёсиро оиди ҳалли проблемаҳои сиёсии замони муосир истифода баранд; - шарҳу эзоҳи категорияҳои илми сиёсӣ; - дарк намудани проблемаҳои рӯзмарраи замони муосир ва роҳҳои бартараф намудани онҳоро. <p>Аз худ намояд</p> <ul style="list-style-type: none"> - малакаи таҳлилнамоии масъалаҳои сиёсиро; - малакаи таҳқиқоти назариявӣ ва амалии илми мазкурро;
Номгӯи боб / мавзӯҳои фан	<ul style="list-style-type: none"> - сиёсатшиносӣ - мочароншиносӣ -геополитика - сиёсатшиносии муқоисавӣ

Васоити таълимӣ ва таъминоти техникии фан	Компютери фардӣ, проектор, тахтаи электронӣ
Шаклҳои назорати ҷорӣ	Супоришҳои тестӣ, суҳбати инфиродӣ
Шакли арзебии натиҷаи ниҳоии таълими фан	Имтиҳон (тестӣ компютерӣ)

1.1.6. Ҳуқуқ аз рӯи ихтисос

Тавсифи муҳтасари фан	<p>Фанни ҳуқуқ ҳамчун қисми таркибии илми муосири Тоҷикистони соҳибситиқлол қисми ҷудонашавандаи ташаккули дониш ва малакаи касбии мутахассиси ояндаи тамоми самтҳои илм, бахусус илми ҳуқуқшиносӣ ба ҳисоб меравад. Мусаллам аст, ки дарк намудани тахассуси худ ва дар ин замина омӯхтани донишҳои соҳавӣ барои ҳар як донишомӯз роҳи дурустро ба самти камолоти ӯ мекушояд. Фанни ҳуқуқ донишҳои заминавиро барои донишҷӯён пешниҳод намуда, шуури ҳуқуқии онҳоро дар ҷодаи аз бар намудани қонунгузории ҶТ баланд мебардорад. Мақсади омӯзиши Фанни ҳуқуқ ин дар шуури донишҷӯён бедор намудани донишҳои аввалини ҳуқуқӣ онҳо ба шумор меравад. Донишҷӯён бо аз худ намудани фанни мазкур метавонанд мақсад, моҳият ва зарурати ташкили ихтисоси худро дарк намуда, бо ин васила дар курсҳои болоӣ бе мушкилот таҳсили худро идома диҳанд. Ҳамзамон омӯзиши фан шуури ҳуқуқии онҳоро оид ба қонунгузории ҶТ баланд намуда барои татбиқи он дар амал мусоидат менамояд.</p>
Намуди машғулиятҳо	лексионӣ, амалӣ, кори мустақилонаи донишҷӯ бо роҳбарии омӯзгор
Забони таълим	тоҷикӣ, русӣ.
Салоҳиятҳои, ки дар донишҷӯ зимни азхуднамоии фанни мазкур ташаккул бояд ёбанд	<ul style="list-style-type: none"> - қодир ба ҷустуҷӯ, таҳлили интиқодӣ ва коркарди иттилоот, истифодаи муназам дар ҳалли вазифаҳои гузошташуда мебошад; - қодир аст гуногунии муносибатҳои ҳуқуқиро дар заминаи қонунгузории ҶТ дарк кунад.
Натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	<p>Донишҷӯе, ки фанни мазкурро аз худ кардааст, бояд:</p> <p>Донад</p> <ul style="list-style-type: none"> - зарурияти омӯзиши фанни ҳуқуқ, мафҳумҳои асосӣ, вазифаҳои қонунгузории молиявӣ, марҳилаҳои инкишофи қонунгузории ҶТ, фарқи фанни ҳуқуқро аз дигар илмҳои ҳуқуқшиносӣ, алоқамандии ҳуқуқро бо илмҳои ҳуқуқӣ-иқтисодӣ ва ҷомеашиносӣ дарк карда, тасаввуроти ҳешро нисбати афкори гуногуни муҳаққиқони фанни ҳуқуқшиносӣ, ки марбут ба масоили муаммоҳои назария ва амалияи фанни ҳуқуқшиносӣ мебошанд. - нақши донишҳои ҳуқуқиро дар ҷомеа муайян намуда, арзиши афкори ҳуқуқиро дар шароити ҷомеаи муосир ва

	<p>оянда танҳо ба манфиати ҷомеа;</p> <ul style="list-style-type: none"> - усулҳои асосии илмӣ ва методҳои ҳуқуқиро омӯхта, ҷиҳати пажӯҳиши корҳои илмӣ-тадқиқотии худ. <p>Тавонад</p> <ul style="list-style-type: none"> - оид ба ғояи шуури ҳуқуқӣ андешаи дуруст пайдо карданро; - фаҳмидан ва шарҳ додани мафҳум ва категорияҳои ҳуқуқиро; - фарқ кардани ақидаҳои олимони мактабҳои ҳуқуқиро оид ба масоили ҳуқуқшиносӣ ва маърифати ҳуқуқӣ; - хусусиятгириҳои шуури ҳуқуқиро вобаста ба марҳилаҳои инкишофи ҷомеа; - истифодаи методҳои ҳуқуқиро ҷиҳати ҳал ва баррасии масъалаҳои ҳаётии мавриди баҳс қароргиранда; - таъриф додани мафҳумҳои калидии ҳуқуқиро; - дарк намудани масоили ҳуқуқии мубрами муосир ва роҳҳои ҳалли онҳоро. <p>Аз худ намояд</p> <ul style="list-style-type: none"> - малакаи таҳлилнамоиро; - малакаи таҳқиқоти назариявӣ ва таҷрибавиро; - малакаи бо ҳамтоёни худ ҳамкорӣ карданро.
Номгӯи боб/мавзӯҳои фан	<ul style="list-style-type: none"> - Мафҳум ва моҳияти давлат; - Давлати ҳуқуқбунёд ва ҷомеаи шахрвандӣ; - Мафҳум ва моҳияти ҳуқуқ; - Ҳуқуқу озодиҳои инсон ва шахрванд; - Таълимот дар бораи Конститутсия.
Васоити таълимӣ ва таъминоти техникаи фан	Компютери фардӣ, проектор, тахтаи электронӣ
Шаклҳои назорати ҷорӣ	Кори хаттӣ, презентатсия, реферат, супоришҳои тестӣ, суҳбати инфиродӣ
Шакли арзёбии натиҷаи ниҳоии таълими фан	Имтиҳон (тестӣ компютерӣ)

1.1.7. Диншиносии илмӣ

Тавсифи мухтасари фан	Диншиносии илмӣ - ҳамчун илм сабабҳои пайдоиш ва ташаккули динҳоро дар масири таъсири байниҳамдигарии онҳо ва таъсир ва алоқамандии онҳо бо дигар навъҳои фарҳанг мавриди таҳлил ва омӯзиш қарор медиҳад.
Намуди машғулиятҳо	назариявӣ, семинарӣ, кори мустақилонаи донишҷӯ бо роҳбарии омӯзгор
Забони таълим	Тоҷикӣ, русӣ
Салоҳиятҳои, ки дар донишҷӯ зим-ни азхуднамоии фанни мазкур ташаккул бояд ёбанд	<ul style="list-style-type: none"> - қодир ба ҷустуҷӯ, таҳлили интиқодӣ ва коркарди иттилоот, истифодаи муназзам дар ҳалли вазифаҳои гузошташуда мебошад; - қодир аст гуногунии фарҳангии ҷомеаро дар заминаи иҷтимоӣ-таърихӣ, ахлоқӣ, фарҳангӣ ва динӣ дарк кунад.
Натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	Донишҷӯе, ки фанни мазкурро аз худ кардааст, бояд: <p>Донад</p> <ul style="list-style-type: none"> - зарурияти омӯзиши диншиносӣ, мафҳумҳои асосӣ, вазифаҳои

	<p>диншиносӣ, марҳилаҳои таърихии инкишофи диншиносӣ, тафовути диншиносӣ аз дигар илмҳои ҷомеашиносӣ, алоқамандии диншиносӣ бо илмҳои иҷтимоӣ-инсоншиносӣ, табиӣ-риёзӣ ва техникӣ;</p> <p>- ҷаҳонишавӣ ва арзишҳои динӣ, эҳёи суннатҳои ахлоқӣ, тарбиявӣ;</p> <p>- нақши дин ва донишҳои динӣ дар ҷомеа.</p> <p>- муайян намудани, арзишҳои динӣ дар шароити ҷаҳоншумулӣ.</p> <p>- қорбурди усулҳои асосии илмӣ дар омӯзиши фани диншиносӣ;</p> <p>Тавонад</p> <p>- оид ба ғояи афкори динӣ андешаи дуруст пайдо карданро;</p> <p>- фаҳмидан ва шарҳ додани масоилҳои асосии дин;</p> <p>- Таҳлили муқоисавӣ масоилҳои динӣ аз назари мутафаккирони мактабҳои гуногуни фалсафӣ</p> <p>- Марҳилаҳои асосии ташаккули диншиносӣ ҳамчун илм.</p> <p>- Шарҳ ва тавзеҳи масоилҳои мубрами диншиносӣ</p> <p>- дарк намудани масоили мубрами муосир ва роҳҳои ҳалли онҳо.</p> <p>Малака ҳосил намояд</p> <p>- оид ба таҳлилнамоя;</p> <p>- оид ба таҳқиқоти назариявӣ ва таҷрибавӣ;</p> <p>- оид ба ҳамкорӣ кардан бо ҳамкасбон.</p>
Номгӯи боб/мавзӯҳои фан	<ul style="list-style-type: none"> - диншиносӣ ва мавзӯи баҳси он; - дин ҳамчун унсӯри фарҳанг; - фалсафаи дин; - алоқамандӣ ва тафовути динҳо; - дин ва ҷаҳони имрӯз.
Васоити таълимӣ ва таъминоти техникӣ фан	Компютери фардӣ, проектор, тахтаи электронӣ
Шаклҳои назорати қорӣ	Супоришҳои тестӣ, суҳбати инфиродӣ
Шакли арзёбии натиҷаи ниҳонии таълими фан	Имтиҳон (тестӣ, компютерӣ, шифоҳӣ)

1.2. МОДУЛИ ФАНҲОИ ЗАБОНӢ

1.2.1. Забони тоҷикӣ аз рӯи ихтисос

Тавсифи мухтасари фан	<p>Забони тоҷикӣ аз рӯи ихтисос - Барнома дар асоси “Барномаи таълимӣ аз фанни забони тоҷикӣ (барои донишҷӯёни ғайриихтисосии муассисаҳои таҳсилоти олии касбӣ)”-и Вазорати маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон соли 2016 барои факултетҳои ғайрифилологӣ таҳия гардидааст.</p> <p>Ҳадафу мақсади барномаи таълимии забони тоҷикӣ баланд бардоштан ва такмил додани сатҳи саводи хаттиву шифоҳии донишҷӯён, рушд додани маҳорати суҳандонӣ, инкишоф додани захираи таркиби луғавии онҳо бо роҳи луғатдонӣ ва истилоҳоти таҳассусӣ, аз худ намудани хуччатнигорӣ ва</p>
------------------------------	--

	ғайраҳо мебошад.
Намуди машғулиятҳо	лексионӣ, семинарӣ (амалӣ), кори мустақилонаи донишҷӯ бо роҳбарии омӯзгор
Забони таълим	Тоҷикӣ
Салоҳиятҳое, ки дар донишҷӯ зимни азхуднамоии фанни мазкур ташаккул бояд ёбанд	<ul style="list-style-type: none"> - Риояи меъёри забони адабии тоҷик. - Риояи имлои забони адабии тоҷик дар нутқи хаттӣ. - Инкишоф додани нутқи шифоҳӣ дар заминаи риояи меъёри талаффуз. - Ҳифз намудани калимаҳои душворфаҳм ва истилоҳҳои таҳассусӣ
Натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	Баланд бардоштани савияи забондонӣ. Омӯзиши меъёрҳои забони адабии тоҷик. Роҳҳои ташаккули нутқи хаттию шифоҳӣ. Ташаккул ва тақомули захираи луғавӣ. Дар ҳуҷҷатҳои идорӣ босаводона истифода кардани меъёрҳои навишт. Ҳифзи калимаҳои душворфаҳм, таркиб ва ибораҳои маҷозӣ аз эҷодиёти адибони тоҷик.
Номгуӣ боб/мавзӯҳои фан	Бахшҳои муҳими илми забоншиносӣ: <ul style="list-style-type: none"> - Овошиносӣ - Луғатшиносӣ (вожашиносӣ) - Сарф ва наҳв - Фразеология - Аломатҳои китобатӣ - Услубшиносӣ
Васоити таълимӣ ва таъминоти техникаи фан	Компютери фардӣ, проектор, тахтаи электронӣ
Шаклҳои назорати ҷорӣ	Иҷрои машқҳо, таҳлили матну луғатҳои таҳассусӣ, таҳияи ҳуҷҷату санадҳои расмӣ-коргузорӣ; пурсиш аз рӯи саволномаҳо (карточкаҳо); суҳбати инфиродӣ (қабули КМРО); супоришҳои тестӣ (ҳангоми қабули рейтинг)
Шакли арзебии натиҷаи ниҳии таълими фан	Имтиҳон тариқи компютер (тестӣ)

1.2.2. Хусни баён

Тавсифи мухтасари фан	Фанни хусни баён дар силсилаи тадрисоти умумифилологӣ мавқеи муҳим дошта, дар алоқамандӣ бо омӯзиши паҳлӯҳои мухталифи забон ва адабиёти тоҷик мавриди таълим қарор дорад. Вазифаи курси мазкур барои равшану аниқ ҷамъбасти намудани донишу маҳорат ва дарку вусъати ҷаҳонбинии донишҷӯён мусоидат мекунад.
Намуди машғулиятҳо	Лексионӣ, амалӣ, кори мустақилонаи донишҷӯ бо роҳбарии омӯзгор
Забони таълим	Тоҷикӣ
Салоҳиятҳое, ки	-қобилияти таҳлилнамоиро аз худ кунад;

дар донишҷӯй зимни азхудкунии фанни мазкур ташаккул бояд ёбанд.	-таҳқиқоти назариявӣ ва таҷрибавиро истифода бурда тавонад; -тарзу роҳҳои қабул, ҳифз ва коркарди маълумотҳо(иттилоот)-ро аз худ карда тавонад ва бо компютер ҳамчун бо воситаи идоракунии иттилоот кор карда тавонад.
Натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд.	Донишҷӯе, ки фанни мазкурро аз худ кардааст, бояд Донад: -предмети омӯзиши «хусни баён», вазифаи курси мазкур, алоқаи он бо фанҳои дигарро; -принсипҳои таълими «хусни баён», шаклҳои ташкили машғулиятҳои таълимии фанни мазкурро; -усулҳои баррасии шаклҳои дигари кор-тарзи истифодаи барномаи таълим ва китобҳои дарсии «хусни баён», аёнияти технологияи муосири информатсиониро; Тавонад: -донишҳои назариявии худро дар амал тадбиқ намудан; -истифодаи «Барномаи фанни «Хусни баёнро» -ро; -таҳлили мундариҷа ва маводи китобҳои дарсии Хусни баёнро» -ро; -роҳҳои ташкилу гузаронидани дарсро; -луғату истилоҳоти фанни мазкурро; -номгӯи мақолаҳои, ки доир ба ин фан доир шудааст; -номи китобҳои дарсиеро, ки аз ин фан таъия шудаанд; -номгӯи мавзӯҳои асосии фанро.
Номгӯи боб/мавзӯҳои фан	- фарқияти калимаҳои фонди асосии забон ва таркиби луғавии забон; - фарқ карда тавонистани маънои асли ва маънои маҷозии калима; - муайян карда тавонистани силсилаҳои синонимӣ; - муайян кардани синониму антонимҳои чуфт; - оилаи забонҳо;
Васоити таълимӣ ва таъминоти техникии фан	Китоби дарсӣ, компютери фардӣ, преқтор, тахтаи электронӣ, матни электронии лексияҳо
Шаклҳои назорати ҷорӣ	Супоришҳои тестӣ, суҳбати инфиродӣ
Шакли арзёбии натиҷаи ниҳоии таълими фан	Имтиҳони шифоҳӣ

1.2.3. Забони хориҷӣ (русӣ) аз рӯи ихтисос

Тавсифи мухтасари фан	Забони русӣ аз рӯи ихтисос – яке аз забонҳои ғарбии гурӯҳи забонҳои германӣ мебошад, ки имрӯз дар Бритониёи Кабир, Ирландия, Амрикои Шимолӣ, Австралия, Зеландияи Нав, Канада, ҳамчунин дар якҷатор кишварҳои Осиё ва Африқо мустаъмал буда, бештар аз 500 млн. сокинони сайёраи мо ҳоло бо ин забон тақаллум менамоянд. Мақсади асосии таълими забони русӣ ҳамчун забони хориҷӣ истифодаи амалии он мебошад, то ки забон чун воситаи муошират аз худ гардад ва маҳорати зарурӣ барои бо
--------------------------	--

	муваффақият ёд гирифтани забон ба даст ояд.
Намуди машғулиятҳо	лексионӣ, амалӣ, кори мустақилонаи донишҷӯ бо роҳбарии омӯзгор
Забони таълим	тоҷикӣ, русӣ
Салоҳиятҳо, ки дар донишҷӯ зимни азхуднамоии фанни мазкур ташаққул бояд ёбанд	-тарзи талаффузи овозҳо, оҳанг, задагузорӣ ва хусусиятҳои асосии тарзи пурраи талаффуз, ки барои вожаҳои касбӣ хос мебошанд, аз худ намудани мавзӯҳои асосии грамматикӣ, дуруст тарҷума намудани ҷумла, мазмуни матнро дарк намудан, ба саволҳо ҷавоб додан, бой гардонидани луғати таҳассусӣ ва мухтасар баён намудани мазмуни матни таҳассусӣ;
Натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	<p>Донишҷӯе, ки фанни мазкурро аз худ кардааст, бояд:</p> <p>Донад</p> <p>- ҳадафи омӯзиши забони русӣ , нақши забони русӣ дар таррақиёти соҳаи биотехнология, мақоми рӯзафзуни забони русӣ дар ҳаёти ҷомеаи муосири тоҷик; фарҳанг ва анъанаҳои милливу таърихии кишварҳои забонашон омӯхташаванда, одоби суҳан, муошират, нутқи муколамавӣ;</p> <p>Тавонад</p> <p>а) Фаҳмиш (даркунӣ): - фаҳмидани мазмуни машқҳои, ки дар асоси маводҳои омӯхташудаи лексикӣ ва грамматикӣ тартиб дода шудаанд.</p> <p>б) Нутқи дахонӣ : - дар асоси маводҳои омӯхташудаи лексикӣ мазмуни матни хондашуда ё аудио, видео, машқҳои нақл карда тавоништан. - дар асоси мавзӯи омӯхташуда сӯҳбат карда тавоништан - матнҳои хониши инфиродӣ ва ҳонагиро хондан, сӯҳбат намудан ва нақл кардан. Мухтасар сӯҳбат намудан оиди масъалаҳои ҳаётии мавриди баҳс қароргиранда. Таъриф додани вожаҳои калидии таҳассусӣ.</p> <p>в) Хониш - маҳорату малакаи бо матн кор карданро соҳиб гардидан (тасриф, фикрбандкунӣ ва исботи фикри худ), ривочи маҳорату малақаҳои хониши пешакӣ, шиносӣ ва омӯзиш дар вақти кор бо маводҳои таълимӣ.</p> <p>г) Нутқи хаттӣ: - мазмуни матни хондашуда ё гӯшкардашударо бо тарзи хаттӣ баён карда тавоништан.</p> <p>Аз худ намояд</p> <ul style="list-style-type: none"> - малакаи муҳокима намудан; - малакаи таҳлил намудан; - малакаи аз назаргузаронӣ; - малакаи муошират намудан;
Номгӯи боб/мавзӯҳои фан	<ul style="list-style-type: none"> - фонетика - лексикология - морфология - синтаксис - фразеология - услубшиносӣ

Васоити таълимӣ ва таъминоти техникий фан	Компютери фардӣ, проектор, тахтаи электронӣ, наворҳои (видео)таълимӣ
Шаклҳои назорати ҷорӣ	Супоришҳои тестӣ, суҳбати инфиродӣ
Шакли арзебии натиҷаи ниҳиҳои таълими фан	Имтиҳон (тестӣ компютерӣ)

1.3. МОДУЛИ ФАНҲОИ ТАБИЙ-ИҚТИСОДӢ ВА ТЕХНОЛОГИЯИ ИНФОРМАТСИОНӢ

1.3.1. Технологияи информатсионӣ

Тавсифи муҳтасари фан	Технологияи информатсионӣ - илми техникӣ буда, дар бораи усул ва воситаҳои коркарди иттилооти додасуда бо ёрии мошинҳои электронии ҳисоббарор, дар бораи равандҳои иттилоотии системаҳои техникӣ, табиат ва ҷомеа маълумот медиҳад.
Намуди машғулиятҳо	лексионӣ, амалӣ, озмоишӣ, кори мустақилонаи донишҷӯ бо роҳбарии омӯзгор
Забони таълим	тоҷикӣ, русӣ
Салоҳиятҳои, ки дар донишҷӯ зимни азхуднамоии фанни мазкур бояд ташаккул ёбанд	<ul style="list-style-type: none"> - малакаи воридкунӣ, ҷустуҷӯ, таҳлил ва коркарди иттилооти компютерӣ, истифодаи он ҳангоми ҳалли вазифаҳои дар пеш гузошташуда; - малакаи истифодабарӣ аз барномаҳои гуногуни компютерӣ; - барои мутахассисони ҳамин соҳа малакаи барноманависӣ дар забонҳои гуногун.
Натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	<p>Донишҷӯе, ки фанни мазкурро аз худ кардааст, бояд:</p> <p>Донад</p> <ul style="list-style-type: none"> - зарурати омӯзиши фанни технологияи иттилоотӣ, мафҳумҳои асосӣ, вазифаҳои фан, марҳилаҳои таърихии пайдоиш ва таназзули компютерҳо, алоқамандии фанни мазкур бо илмҳои иҷтимоӣ-инсоншиносӣ, табиӣ-риёзӣ ва техникӣ, тасаввуроти хешро нисбат ба масоили иттилоотии ҷомеа; - таъминоти техникий компютерҳо; - таъминоти барномавии компютерҳо; - на камтар аз 3 ё 4 асосҳои забонҳои барномасозӣ; - рамзонидани иттилоот ва шаклҳои алгоритмҳо. <p>Тавонад</p> <ul style="list-style-type: none"> - тарз ва усули дурусти гузориши масъалаҳои барномасозӣ; - сохтани алгоритми ҳалли масъалаҳо; - навиштани барнома дар асоси алгоритми сохташуда; - ворид кардани барнома ба компютер, таҳлил ва танзими он; - гирифтани натиҷаҳои барнома ва таҳлили дурустии онҳо; - истифода кардан аз барномаҳои амалии офисӣ (таҳриргарҳо ва ҷадвалҳо);

	<ul style="list-style-type: none"> - омода кардани рунамозози (слайди) тасвирӣ барои баромадҳо; - истифода кардан аз барномаҳои графикаӣ ва зиддивирӯсӣ. <p>Аз худ намояд</p> <ul style="list-style-type: none"> - малакаи таҳлилнамоиро; - малакаи таҳқиқоти назариявӣ ва таҷрибавиро; - малакаи бо ҳамтоёни худ ҳамкорӣ карданро.
Номгӯи боб/мавзӯҳои фан	<ul style="list-style-type: none"> - муқаддимаи фан ва мафҳумҳои асосӣ - таъминоти техникаи компютерҳо - таъминоти барномавии компютерҳо - системаҳои оператсионӣ (СО Windows) - таҳриргари матнӣ ва графикаи Microsoft Word - таблитсаи электронии Microsoft Excel - истифодаи рунамозозҳои (слайдҳои) тасвирӣ барои баромадҳо - барномаҳои графикаӣ бо рангрезии функционалӣ - таҳияи алгоритмҳо ва татбиқи системаҳои ҳисоб - забонҳои (муҳитҳои) барномасозӣ - барномаҳои зиддивирӯсӣ - хадамоти интернет
Васоити таълимӣ ва таъминоти техникаи фан	Компютери фардӣ, проектор, тахтаи электронӣ
Шаклҳои назорати чорӣ	Иҷрои супоришҳои тестӣ, ҳимояи ҳисоботи корҳои озмоишӣ, гузаронидани суҳбати инфиродӣ
Шакли арзёбии натиҷаи ниҳии таълими фан	Имтиҳон (тестӣ компютерӣ)

1.3.2. Географияи иқтисодии Тоҷикистон бо асосҳои демография

Тавсифи мухтасари фан	Географияи иқтисодии Тоҷикистон бо асосҳои демография ҳамчун фанни зербунёди фундаменталӣ ба омӯзиш ва татқиқи ҷойгиршавии қувваҳои истеҳсолкунанда, рушд ва ташаккулёбии ҳудудии системаҳои иқтисодию иҷтимоӣ ва фаъолияти мунтазами онҳо машғул аст.
Намуди машғулиятҳо	лексионӣ, амалӣ, кори мустақилонаи донишҷӯ бо роҳбарии омӯзгор, кори мустақилонаи донишҷӯ
Забони таълим	тоҷикӣ, русӣ, англисӣ
Салоҳиятҳои, ки дар донишҷӯ зимни азхуднамоии фанни мазкур ташаккул бояд ёбанд	<ul style="list-style-type: none"> -қодир ба ҷустуҷӯ, таҳлили интиқодӣ ва коркарди иттилоот, истифодаи муназзам дар ҳалли вазифаҳои гузошташуда мебошад; -донишҷӯ қодир аст барои васеъ гардонидани мазмуну мундариҷаи курси мазкур, баланд бардоштани ҷаҳонбинии илмӣ, тафаккури илмӣ-иқтисодӣ ва ҷойи ҷойгиршавии қувваҳои истеҳсолӣ, фанро аз худ намояд. -назарияҳои гуногуни географӣ, ақидаи илмии онҳо ва самтҳои амалигардонии онро дар таҷриба дарк намояд.
Натиҷаҳои	Донишҷӯе, ки фанни мазкурро аз худ кардааст, бояд:

<p>таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд</p>	<p>Донад -зарурияти омӯзиши фанни географияи иқтисодии Тоҷикистон бо асосҳои демография, мафҳумҳои асосӣ, вазифаҳои фан, марҳилаҳои таърихии инкишофи фан, фарқи географияи иқтисодии Тоҷикистон бо асосҳои демография, аз дигар илмҳои табиатшиносӣ, алоқамандии географияи иқтисодии Тоҷикистон бо асосҳои демография, бо илмҳои табиӣ-риёзӣ ва техникӣ иҷтимоӣ-инсоншиносӣ, дарк карда, тасаввуроти хешро нисбати масоили ҳаётишиносӣ ва баланд бардоштани маърифати илмӣ истифода намояд; -саҳми Географияи иқтисодии Тоҷикистон бо асосҳои демография, барои омӯзиш ва тадқиқ ва муайян намудани иқтисодии сарватҳои бойи ҷумҳурӣ ва ноҳияҳои иқтисодии он мебошад, ки дар ҳамбастагӣ бо аҳоли, захираҳои меҳнатӣ, сохти ҷойгиршавии географии он, ташаккули соҳаҳои истеҳсолот ва ташкили ҳудудии ҷомеа амал мекунад; -нақши донишҳои табииро дар ҷомеа муайян намуда, арзиши афкори илмӣ-табииро дар шароити ҷомеаи техногенӣ ва иртиботӣ танҳо ба манфиати ҷомеа равона намояд; -методҳои илмӣ географияи иқтисодии Тоҷикистон бо асосҳои демографияро омӯхта, ҷиҳати пажӯҳиши корҳои илмӣ-тадқиқотии худ қарор диҳад. Донишҷӯ бояд: -оид ба ғояи афкори илмӣ географияи иқтисодии Тоҷикистон бо асосҳои демография, андешаи дуруст пайдо карда тавонад; -мафҳум ва категорияҳои асосии географияи иқтисодии Тоҷикистон бо асосҳои демографияро фаҳмида онро шарҳ дода тавонад; -ақидаҳои намояндагони мактабҳои географиро оид ба масоили муайяннамоии ҷойи ҷойгиршавии қувваҳои истеҳсолӣ фарқ намояд; -истифодаи методҳои географиро ҷиҳати ҳал ва баррасии масъалаҳои ҳаётии мавриди баҳс қароргирандари истифода бурда тавонад; Донишҷӯ бояд аз худ намояд: - малакаи таҳлилнамоиро; - малакаи таҳқиқоти назариявӣ ва таҷрибавиро; - малакаи бо ҳамтоёни худ ҳамкорӣ карданро.</p>
<p>Номгӯи боб/мавзӯҳои фан</p>	<p>- Таърихи пайдоиши фанни географияи иқтисодии Тоҷикистон бо асосҳои демография; - Табиат омили муҳими ташкили ҳудудии хоҷагии халқ; - Ташкили ҳудудии хоҷагии халқ ва комплексҳои истеҳсолӣ; - Комплекси кишоварзӣ саноатии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва алоқамандии он бо фонди заминӣ; - Аҳоли омили комплекси ташкили ҳудудии истеҳсолот.</p>
<p>Васоити таълимӣ ва таъминоти техникаи фан</p>	<p>Компютери фардӣ, проектор, тахтаи электронӣ</p>
<p>Шаклҳои назорати ҷорӣ</p>	<p>Супоришҳои тестӣ, суҳбати инфиродӣ</p>

Шакли арзебии натиҷаи ниҳони таълими фан	Имтиҳон (тестӣ компютерӣ)
--	---------------------------

1.3.3. Экология

Тавсифи мухтасари фан	<p>Экология – илмест, ки муносибатҳои организмҳои зинда ва ғайри зиндаро дар табиат меомӯзонад.</p> <p>Муҳити зист тамоми шароитҳои барои зиндагӣ лозимиро, ки инсон бе он наметавонист ва наметавонад вучуд дошт, фароҳам меорад. Инсон дар давраи таърихии тараққиёташ барои қонеъ намудани талаботҳои худ ҳазорҳо намуди ҳайвоноту растаниҳоро нобуд сохта, на танҳо муҳити атроф, балки манбаъҳои хурокворӣ, маводҳои сохтмонӣ ва манбаъҳои ҳӯрокаи олами ҳайвонотро ба хатари нобудшавӣ овардааст. Сабаби асосии чунин рафтор дар он аст, ки бисёри шахсони алоҳида, мардумон, баъзе аз табақаҳои ҷамъияти аз оқибатҳои бухрони экологӣ хабардор нестанд ва ё маърифати экологии ин табақа на онқадар рушт кардааст.</p> <p>Мақсади омӯзиши фанни Экология тайёр кардани мутахассисони соҳибмаълумоте, ки бо дониши назариявӣ ва амалӣ муккамал мебошанд, иборат аст.</p>
Намуди машғулиятҳо	лексионӣ, амалӣ, кори мустақилонаи донишҷӯ бо роҳбарии омӯзгор
Забони таълим	тоҷикӣ, русӣ
Салоҳиятҳои, ки дар донишҷӯ зимни азхуднамоии фанни мазкур ташаккул бояд ёбанд	<ul style="list-style-type: none"> - таҳлил ва амалӣ намудани проблемаҳои экологӣ чиҳати паст кардани таъсири антропогенӣ ҳангоми фаъолият дар истехсолот ва татбиқ кардани лоиҳаҳои иқтисодии кишвар аз назари экологӣ; - истифодаи оқилонаи захираҳои табиат (аз ҷумла об, хок ва растани) ва ҳифзи он; - таъмини фаъолияти дурусти дастгоҳҳои газу ҷанг тозакунанда, оби ифлос ва коркарди партовҳои санотию маишӣ ҳамчун ашёи хоми дуҷум дараҷа.
Натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	<p>Донишҷӯе, ки фанни мазкурро аз худ кардааст, бояд:</p> <p>Донад</p> <ul style="list-style-type: none"> - зарурияти омӯзиши экология, мафҳумҳои асосӣ, вазифаҳои экология, марҳилаҳои таърихии инкишофи фан, фарқи экологияро аз дигар илмҳои техникӣ ва биологӣ, алоқамандии экологияро бо илмҳои иқтисодӣ, табиӣ-риёзӣ, қонуниятҳои экологии ва гардиши моддаҳо дар табиат; - вазъи экологии имрӯза ва фардои муҳити табиӣ, пешгуи кардани таъсири антропогени ба муҳити атроф ва оқилона истифодабарии сарватҳои рӯизамини ва зеризаминӣ ; - нақши донишҳои экологӣ барои мутахассисони самтҳои

	<p>гуногуни иқтисодиёт (саноат, энергетика нақлиёт, ва ғайра);</p> <ul style="list-style-type: none"> - усулҳои асосии илмӣ экологии ҷиҳати таҳия намудани нақшаҳо ва лоиҳаҳои иқтисодиёти кишвар аз назари экологӣ, пешбурди фаъолиятҳо оид ба корҳои илмӣ-тадқиқотӣ. <p>Тавонад</p> <ul style="list-style-type: none"> - пайдо кардани андешаҳои дуруст дар самти таҳлили физики-химияви муҳити атроф ва таъсири антропогенӣ ба фазои атмосфера, об ва замин; - истифода ва риояи асосҳои ҳуқуқӣ, китоби сурх, концепсия ва меъёрҳои экологӣ барои самтҳои гуногуни истеҳсоли; - дарки масоили мубрами муосир ва роҳҳои ҳалли онҳо; - рушди маърифати экологии аҳоли, беҳдошти муҳити зист ва рушди устувор; - мониторинги экологӣ дар экосистемаҳои гуногун ва дастрас намудани натиҷаҳои таҳлили ба аҳоли; - муайянкунии усулҳои гуногуни коркард ва истифодабарии партовҳо ба муҳити зист; - ҳалли проблемаҳои глобали, маҳали ва локали Тоҷикистон ва мавзӯҳои ҳифзшавандаи он; <p>Аз худ намояд</p> <ul style="list-style-type: none"> - малакаи таҳлилнамоиро; - малакаи таҳқиқоти назариявӣ ва таҷрибавиро; - малакаи бо ҳамтоёни худ ҳамкорӣ карданро.
Номгӯи боб/мавзӯҳои фан	<ul style="list-style-type: none"> - таърихи экологияи умумӣ - ҳифзи муҳити зист - илми экологӣ - экологияи иҷтимоӣ -экологияи иқтисодӣ -экологияи шахрсозӣ - экологияи саноатӣ ва кишоварзӣ -экология нақлиётӣ -экологияи энергетикӣ
Васоити таълимӣ ва таъминоти техникии фан	Компютери фардӣ, проектор, тахтаи электронӣ
Шаклҳои назорати ҷорӣ	Супоришҳои тестӣ, суҳбати инфиродӣ
Шакли арзебии натиҷаи ниҳоии таълими фан	Имтиҳон (тестӣ компютерӣ)

2. БАҲШИ ФАНҲОИ ТАХАССУСӢ
2.1. МОДУЛИ ФАНҲОИ УМУМИКАСБӢ
2.1.1. ВВЕДЕНИЕ В ЯЗЫКОЗНАНИЕ
(МУҚАДИМАИ ЗАБОНШИНОСӢ)

Краткое описание учебного предмета	- начальный и первый курс науки о языке в системе дисциплин лингвистического цикла первого семестра, состоящего из 3 кредитов (72 ч.): лекций -32 ч., СРСП -16 ч., СРС - 24 ч.). Цель-выработка понимания явлений языка, общих закономерностей возникновения, функционирования и его развития, изучение отдельных сторон языковой структуры, знакомство с основными понятиями и терминами лингвистики, расширение лингвистического кругозора студента, развитие научного, лингвистического мышления и философского подхода к фактам языка, явлениям речи; знакомство с человеческим языком как общественным явлением, со структурой и историческим развитием языка, с основными понятиями и терминами современного языковедения, знание которых необходимо для серьёзного изучения любого языка; курс служит общим теоретическим введением ко всему комплексу лингвистических дисциплин любой филологической специальности.
Виды занятий	лекционные, практические, самостоятельные, коллоквиумы, открытые занятия
Язык обучения	русский
Компетенции, развивающиеся у студента при освоении предмета	формирование лингвистической компетенции в области языкознания, взгляда на язык как системы взаимосвязанных явлений, расширение кругозора, развитие научного, лингвистического мышления к фактам языка и явлениям речи; формирование знаний по плодотворному воздействию лингвистической теории на практику преподавания русского языка в национальной школе; овладение приёмами коммуникативной деятельности, развитие способностей формирования общенаучных и лингвистических умений; овладение лингвистической терминологией, точным определением научных понятий, обоснование языковых классификаций, использование методов исследования явлений языка.
Знания и умения, приобретённые при обучении предмету	<p>Знания: общих закономерностей возникновения, функционирования и развития языков, отдельных сторон языковой структуры и основных проблем теории языкознания, особенностей функционирования языка, методов и приёмов лингвистического исследования и описания языка</p> <p>Умения: творческий подход к определению языковых групп, познавательный интерес к самостоятельным исследованиям в области генеалогической и типологической классификации языков, употребление соответствующей терминологии, закрепление теоретических знаний и практических навыков.</p>
Содержание предмета	общие сведения о разделах языкознания, сравнительно-историческом методе, генеалогической и типологической классификации языков
Учебные и технические средства	Учебные средства обучения: учебники, учебные пособия, раздаточный материал (карточки, тесты), графическая наглядность (таблицы и схемы), иллюстративная наглядность (портреты

обучения	лингвистов, учебники, словари и справочники); Технические средства обучения: компьютер, ноутбук, колонки, проектор, электронная доска, аудио и видео материалы (диски, учебные видеофильмы), электронные книги и презентации.
Виды текущего контроля	самостоятельные и контрольные работы, презентации, тестовые задания, индивидуальные устные ответы, работа в группе и т.д.
Итоговые результаты	экзамен (тестирование)

2.1.2. ОБЩЕЕ ЯЗЫКОЗНАНИЕ (ЗАБОНШИНОСИИ УМУМЙ)

Краткое описание учебного предмета	«Общее языкознание» - завершающий курс в системе дисциплин лингвистического цикла. Цель - овладение методологией научного исследования, изучение достижений мирового языкознания, обобщение, углубление и расширение лингвистической подготовки студентов-филологов
Виды занятий	лекционные, практические, самостоятельные, коллоквиумы, открытые занятия
Язык обучения	русский
Компетенции, развивающиеся у студента при освоении предмета	-расширение лингвистической подготовки студентов-филологов; -формирование знаний по плодотворному воздействию лингвистической теории на практику преподавания русского языка в национальной школе; -овладение студентами приёмами коммуникативной деятельности; развитие способностей формирования общенаучных и лингвистических умений; усвоение знаний в области лингвистики, овладение лингвистической терминологией, точным определением научных понятий, обоснованием языковых классификаций и умением использовать наиболее адекватные методы исследования явлений языка.
Знания и умения, приобретённые при обучении предмету	Знания: основных проблем теории и истории языкознания, особенностей функционирования языка, методов и приёмов лингвистического исследования и описания языка Умения: творчески подходить к различным направлениям и школам отечественного и зарубежного языкознания, выявить их методологическую основу
Содержание предмета	Разделы:1) история языкознания (вопросы языкознания в филологии классической древности, возникновение сравнительно-исторического языкознания, возникновение германистики, славистики, компаративистики, лингвистические школы (КЛШ, МЛШ, СпбЛШ и др.), философия языка В. Гумбольдта);2) теория языка (семиотический аспект, металингвистика, общественная природа языка, взаимодействие языков и языковые контакты); 3) методы и приёмы лингвистического анализа (лингвистические методы: описательный, сравнительный, описательный, сравнительно – генетический, сопоставительный).
Учебные и технические	Учебные средства обучения: учебники, учебные пособия, раздаточный материал (карточки, тесты), графическая наглядность (таблицы и схемы), иллюстративная наглядность (портреты

средства обучения	лингвистов, учебники, словари и справочники); Технические средства обучения: компьютер, ноутбук, колонки, проектор, электронная доска, аудио и видео материалы (диски, учебные видеофильмы), электронные книги и презентации.
Виды текущего контроля	самостоятельные и контрольные работы, презентации, тестовые задания, индивидуальные устные ответы, работа в группе и т.д.
Итоговые результаты	экзамен (тестирование)

2.1.3. Психология

Краткое описание предмета	Психология общения - формирование и развитие компетенций, позволяющих осуществлять профессиональную деятельность с учетом психологических основ делового общения, взаимодействия и управления людьми с учетом их темперамента, характера, псих социотипа, позиции в общении.
Типы занятия	лекция, практическое занятие, самостоятельная работа студента с преподавателем
Язык обучения	Русский, таджикский
Компетенции обучающегося, формируемые в результате освоения дисциплины	-реализация требований, которые предусматривают обучение студентов эффективной межличностной коммуникации при решении деловых вопросов, ориентации в психологических типах партнеров, психодиагностике конфликтов и выбора стратегии поведения в конфликтных ситуациях. -формирование у студентов представлений об универсальных этических нормах и принципах делового общения и о национально-психологических особенностях деловых партнеров различных стран. -изучение основополагающих понятий психологии делового общения, теоретические направления и психологические подходы в решении проблем управленческой деятельности.
Итог обучения, полученные в результате преподавания	Студент должен иметь базовые знания по психологии общения. Знать: - основные методы управления коллективом; - основные категории и понятия научной психологии; - основные взгляды отечественных и зарубежных ученых на проблемные вопросы психологии делового общения; - основные направления, подходы, теории в психологии делового общения и современные тенденции развития коллектива. Уметь: - анализировать собственную деятельность, межличностные

	<p>отношения в коллективе и личностные особенности субъектов деятельности с целью их совершенствования;</p> <ul style="list-style-type: none"> - применять психологические знания в практической деятельности; - овладеть навыками работы с научной литературой по проблемам психологии делового общения, умением ее конспектировать, определять важные структурные элементы научных понятий. <p>Владеть:</p> <ul style="list-style-type: none"> - опытом практического использования приобретенных знаний в условиях будущей профессиональной деятельности; - способностью к взаимодействию и управлению людьми с учетом их индивидуальных психологических характеристик; - навыками работы по преодолению конфликтов и стрессов.
Название главы / темы	<ul style="list-style-type: none"> - Эмоции и чувства - Структура и функции общения - Этика профессионального и делового общения.
Учебные пособия и техническое оборудование предмета	Персональный компьютер, проектор, электронная доска
Текущие формы контроля	Тестовые задания, индивидуальная беседа
Форма оценки конечного результата обучения предмету	Экзамен (тестирование)

2.1.4. Педагогика

Тавсифимухтасарифан	Педагогикаи умумӣ яке аз фанҳои таълимии асосӣ барои тайёр намудани мутахассисони ояндаи соҳаи омӯзгори пешбинӣ шудааст. Аз худ кардани фан донишҷӯёнро бо паҳлӯҳои асосии таълиму тарбияи хонандагон, методҳои таълиму тарбия, намудҳои дарс, шаклҳои дарс, мазмун ва мундариҷаи қори роҳбари синф, концепсияи миллии тарбия, қонуни ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи масъулияти падару модар ва қорҳои мактабшиносӣ шинос менамояд.
Намуди машғулиятҳо	Назариявӣ (лексионӣ), қори мустақилонаи донишҷӯ бо роҳбарии омӯзгор (КМРО), қори мустақилонаи донишҷӯ (КМД)
Забони таълим	Тоҷикӣ, русӣ
Салоҳиятҳо, ки дар донишҷӯзимниазхуд намоишфаннимазкур ташаккулбоядбанд	<ul style="list-style-type: none"> - салоҳияти методии донишҷӯён ташаккул дода мешавад; - мафҳумҳои асосии предмети <i>педагогикаи умумӣ</i>, вазифаи курси мазкур, алоқаи <i>педагогикаи умумӣ</i> бо фанҳои дигарро; - принципҳои таълим, таълими <i>педагогикаи умумӣ</i>, шаклҳои ташкили машғулиятҳои педагогикаи умумиро;

<p>Натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд</p>	<p>Донишҷӯе, ки фанни мазкурро аз худ кардааст, бояд: <i>донад</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - категорияҳои педагогикаи умумӣ; методологияи педагогикаи умумӣ; методика ва мантиқи раванди педагогӣ; мақсад ва мундариҷаи таҳсилот; омилҳои тараққиёти шахсият; сохтори ташкили фаъолияти таълим; концепсияи милли тарбия; ақидаҳои динию фалсафӣ оид ба мақсади тарбия ва таҳсилот дар ҷомеа; принсипҳои фалсафии тарбия; менеджмент дар таҳсилот; махсусиятҳои тарбияи оилавӣ. <p><i>Тавонад</i></p> <ul style="list-style-type: none"> истифодаи ташкили корҳои мустақилона; малакаю маҳорати конспектнависӣ; маҳорати дарки маълумоти таълимӣ; усулҳои татбиқи таҳқиқотҳои педагогии муосир <p><i>Аз худ намоянд:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - малака ва маҳорати муошират ва истифодаи васеъ дар рафти дарсҳо; - малакаи истифодаи амалии методҳои муосир дар рафти таълими; - ташкили худомӯзӣ ва худтакмилдиҳӣ миёни муҳассилин.
<p>Номгӯи боб/мавзӯҳои фан</p>	<ul style="list-style-type: none"> - таърихи пайдоиши мухтасари фани педагогика - мафҳумҳои асосии илми педагогика - соҳаҳо ва ҷараёнҳои илми педагогика, алоқаи он бо илмҳои дигар - қонуниятҳои раванди педагогӣ - методология ва методҳои тадқиқоти педагогӣ
<p>Васоити таълимӣ ва таъминоти техникаи фан</p>	<p>Компютери фардӣ, проектор, тахтаи электронӣ</p>
<p>Шаклҳои назорати чорӣ</p>	<p>Супоришҳои тестӣ, суҳбати инфиродӣ</p>
<p>Шакли натиҷаи арзебии ниҳоии таълими фан</p>	<p>Имтиҳон (тестӣ компютерӣ)</p>

**2.1.5. Методикаи таълими забони русӣ
(Методика преподавание русского языка)**

<p>Краткая характеристика предмета</p>	<p>Методика преподавания русского языка – это педагогическая наука о целях, содержании, принципах, методах и приемах обучения русскому литературному языку. Цель предмета - научить студентов-филологов, будущих учителей осознанному подходу к использованию методического наследия, традиционного и инновационного опыта работы в профессиональной деятельности.</p>
<p>Формы занятий</p>	<p>лекционные, практические, самостоятельная работа студента под руководством преподавателя.</p>
<p>Язык обучения</p>	<p>Русский</p>

Компетенции студентов в процессе изучения данного предмета	<p>В результате изучения курса студенты должны быть компетентными:</p> <ul style="list-style-type: none"> - в области теории и практики обучения русскому языку; в поиске и отборе материала необходимого для проведения квалифицированной работы со школьниками; - в постановке и решении педагогических проблем, способствующих повышению качества обучения; - глубокое понимание сущности преподавания русского языка в условиях национальной школы.
Результаты изучения предмета	<p>В результате изучения данного предмета студент должен знать:</p> <ul style="list-style-type: none"> - предмет и задачи курса методики русского языка в средней школе; - принципы, методы, приемы и средства обучения русскому языку в средних учебных заведениях; - организацию процесса обучения русскому языку; требования к знаниям, умениям и навыкам по русскому языку. <p>уметь:</p> <ul style="list-style-type: none"> - организовать учебный процесс по обучению русскому языку; - подготовить и провести современный урок русского языка и внеклассную работу; - применять наиболее эффективные методы и приёмы обучения русскому языку в зависимости от конкретных условий; - контролировать знания, умения и навыки учащихся в средней школе; - планировать учебную деятельность свою и учащихся; осуществлять намеченные планы и корректировать их результаты; <p>владеть:</p> <ul style="list-style-type: none"> - разными методами и приемами подачи языкового материала, грамотным использованием средств обучения; - умениями анализа и самоанализа урока русского языка; способами формирования у школьников знаний основ лингвистической науки; - способами формирования связной устной и письменной речи у школьников; способами проектной и инновационной деятельности в области совершенствования русской речи и обучения русскому языку.
Наименование глав и тем	<ul style="list-style-type: none"> - методика как наука - методы, приемы, принципы и средства обучения - методика изучения разделов русского языка - методика развития речи учащихся - внеклассная работа - факультативные занятия
Средства обучения и техническое обеспечение предмета	<p>Персональный компьютер, проектор, электронная доска</p>
Формы текущего контроля	<p>Тестовые задания, индивидуальная беседа</p>

Форма контроля	итогового	Экзамен (компьютерное тестирование)
---------------------------	------------------	-------------------------------------

**2.1.6. Методика преподавания таълими адабиёти рус
(Методика преподавание русской литературы)**

Краткая характеристика предмета	Методика преподавания русской литературы в национальной школе – это педагогическая наука о целях, содержании, принципах, методах и приемах обучения русской литературе в национальной школе. Цель предмета - вооружение будущих учителей теоретическими знаниями и практическими умениями в области методики преподавания русской литературы в инокультурной среде, определить круг профессиональных знаний, которыми должны владеть студенты, заканчивая факультет русского языка и литературы.
Формы занятий	лекционные, практические, самостоятельная работа студента под руководством преподавателя.
Язык обучения	Русский
Компетенции студентов в процессе изучения данного предмета	<p>В результате изучения курса студенты должны быть компетентными:</p> <ul style="list-style-type: none"> - в области методики преподавания русской литературы в национальной школе, иметь практические навыки и умения, необходимые для профессиональной деятельности – анализ учебников, составление календарно-тематического и поурочного планов, ведение уроков; - организовать все формы учебной работы непосредственно в ходе урока на уровне современных дидактических, психолого-педагогических и технических требований; - выбирать оптимальные формы обучения, сочетать практическую направленность обучения с элементами теории; - организовывать и направлять интересы учащихся, прививать любовь к русской литературе; - организовать различные формы внеклассной работы по русской литературе в средней школе.
Результаты изучения предмета	<p>В результате изучения данного предмета студент должен знать:</p> <p>периоды литературного развития ученика; этапы изучения литературного произведения в школах с родным (нерусским) языком обучения; виды чтения, формы работы над текстом художественного произведения, принципы и приемы изучения литературных произведений с учетом специфики рода и жанра, изучения истории и теории литературы, формы организационных форм занятий; теоретические основы литературного образования учащихся школ с родным (таджикским) языком обучения, строящегося на диалоге культур.</p> <p>уметь:</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - пользоваться научной и справочной литературой, библиографическими источниками и современными поисковыми системами при подготовке уроков по русской литературе в школах с родным (таджикским) языком обучения; - применять полученные знания в практической деятельности; учитывать психологию восприятия русской литературы учащимися-билингвами; проводить уроки разного типа в школах с родным языком обучения; - организовывать чтение, восприятие и интерпретацию литературного произведения на основе диалога культур, в том числе диалога национальных культур, включать в изучение литературы культурологический аспект; учитывать уровни литературного развития школьников; ориентироваться на воспитание творческой личности, способной к самостоятельной деятельности. <p>владеть:</p> <ul style="list-style-type: none"> - основными методами и приемами преподавания литературы в школах с родным (таджикским) языком обучения; демонстрировать способность и готовность к практическому применению полученных знаний; - организовывать и направлять интересы учащихся, прививать интерес к русской литературе; способами проектной и инновационной деятельности в области совершенствования связной русской речи.
Наименование глав и тем	<ul style="list-style-type: none"> - методика как наука - методы, приемы, принципы и средства обучения литературе - методика изучения эпических, лирических и драматических произведений; - методика развития речи учащихся - внеклассная работа - факультативные занятия
Средства обучения и техническое обеспечение предмета	Персональный компьютер, проектор, электронная доска
Формы текущего контроля	Тестовые задания, индивидуальная беседа
Форма итогового контроля	Экзамен (компьютерное тестирование)

2.1.7. Введение в литературоведение

Краткое описание предмета	<p>Введение в литературоведение – является одной из основных дисциплин при подготовке студентов по специальности «Филология», так как этот курс дает студентам основополагающие литературоведческие знания, без которых невозможно дальнейшее изучение истории литературы, как русской, так и зарубежной. Теоретическая часть курса направлена на то, чтобы сформулировать у студентов знания по основным теоретическим проблемам понятиям. Практическая часть направлена на формирование у студентов навыков литературоведческого анализа</p>
----------------------------------	---

Типы занятия	лекция, практическое занятие, самостоятельная работа студента с преподавателем
Язык обучения	Русский
Компетенции, которые должен развить студент при освоении предмета	<ul style="list-style-type: none"> - иметь представление о литературной норме, вариантах нормы и о ненормированной речи; - осознать потребность в постоянном совершенствовании речевых умений и навыков; - знать источники пополнения знаний по культуре речи, уметь быстро и четко ориентироваться в многообразии справочной и словарной литературы; - иметь представление об историческом характере литературной нормы, знать основные этапы её становления; - знать наиболее употребительные выразительные средства русского литературного языка;
Итог обучения, полученные в результате преподавания	<p>В результате изучения дисциплины «Введение в литературоведение» обучающийся должен:</p> <p>Знать:</p> <ul style="list-style-type: none"> - способы произношения звуков, правильно ставить ударение, основные особенности произношения, необходимые для профессиональных связей; - обладать словарным запасом в объёме не менее 4000 лексических единиц, обладающих общими, терминологическими, общенаучными, официальными и другими особенностями - проблемы словообразования, фразеологические единицы, основные способы письменного и устного общения; - способы общения, разговорной и монологической речи с использованием технических средств. <p>Уметь:</p> <ul style="list-style-type: none"> - прочные навыки аргументировать свои мысли на русском языке; - умения грамотно использовать русский язык в профессиональной сфере; - навыки постановки проблемы на русском языке; - правильно понимать тексты на русском языке; - правильное понимание постановки проблемы на русском языке <p>Владеть:</p> <ul style="list-style-type: none"> - анализа; - теоретических и опытных исследований; - быть готовым к совместной работе в группе; - усвоить пути и способы получения, сохранения и использования информации, уметь использовать компьютер как средство управления информацией;
Название главы / темы	<ul style="list-style-type: none"> - Литературоведение как наука - Литература как вид искусства - Литературное произведение как единое целое - Композиция художественного произведения
Учебные пособия и техническое	Персональный компьютер, проектор, электронная доска

оборудование предмета	
Текущие формы контроля	Тестовые задания, индивидуальная беседа
Форма оценки конечного результата обучения предмету	Экзамен (тестирование)

2.1.8. Физиологияи синнусолӣ ва гигиенаи мактабӣ

Тавсифи мухтасари фан	<p>Физиологияи синнусолӣ қонуниятҳои ташаккул ва инкишофи вазифаҳои физиологии организмро дар давоми тамоми умр аз бордоршавӣ то охири умр меомӯзад.</p> <p>Физиологияи синну сол дар инкишофи индивидуалӣ ва ё онтогенез (онто – ягона, генезис – инкишоф)-итаҳаввуливазифаҳоро меомӯзад, муносибатҳои мутақобилаи ҷараёнҳои физиологӣ ва иртиботи сабаби байни онҳоро ошкор мекунад. Ба вазифаи гигиенаи мактабӣ, пеш аз ҳама, омӯзиши шароити ҳаёт, меҳнат, истироҳати одамон барои нигоҳ доштан, мустақкам намудани саломатӣ, ҳифз намудан аз бемориҳои гуногун дохил мешавад.</p>
Намуди машғулиятҳо	лексионӣ, амалӣ, кори мустақилонаи донишҷӯ бо роҳбарии омӯзгор
Забони таълим	тоҷикӣ, русӣ,
Салоҳиятҳои, ки дар донишҷӯён зимни азхуднамоии фанни мазкур ташаккул бояд ёбад, инҳоянд:	<ul style="list-style-type: none"> - қобилияти таҳлилнамоиро аз худ мекунад; - таҳқиқоти назариявӣ ва таҷрибавиро истифода бурда метавонад; - бо ҳамтоёни худ барои ҳамкорӣ қардан омода аст; - тарзу роҳҳои қабул, ҳифз ва коркарди маълумотҳо (иттилоот)-ро аз худ қардаст ва бо компютер ҳамчун ба воситаи идоракунии иттилоот қар қарда метавонад;
Натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	<p>Ҳангоми омӯзиши фанни мазкур вазифа гузошта мешавад, ки донишҷӯён бояд чунин салоҳиятҳои касбиро соҳиб шаванд:</p> <p>а) Бояд донанд:</p> <ul style="list-style-type: none"> -аҳамияти шахсӣ (фардӣ) ва иҷтимоии касби худро дуруст дарк намояд; - вазифаҳои фанҳои анатомия, физиология ва гигиенаи инсонро донанд; - давраҳои асосии инкишофи бадани одам; - сохт, таркиб ва вазифаҳои қисмҳои системаи асаб, нафаскаши, ихроҷ, ҳазми хурук, мубодилаи моддаҳо, ғадудҳои тарашуҳи дохили, хун, дил ва рағҳоро донанд; - истифодаи маълумотҳо дар тиб, - сохт, таркиб ва вазифаҳои қисмҳои скелет ва мушакҳоро донанд; - гигиенаи истеъмоли ғизои мактаббачгон; - талаботи гигиени ба ҷойгиршавии замин, мактаб ва нуқтаҳои санитари - техники дар он; <p>б)Бояд тавонанд:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ассимилятсия ва диссимилятсияро фарқ қарда тавонад; - дар ҳаёт ба қойдаҳои гигиениии либос ва пойафзол риоя қарда тавонад; - оид ба сохт, функсия ва гигиенаи узвҳои сома,

	<p>мувозинат, хиссиёти мушак, ломиса, шомма маълумот дода тавонад;</p> <p>- оид ба сохт, функцияҳои узвҳои дохили; дил, шушҳо, гурдаҳо, меъда, рӯдаҳо, ғадудҳои тарашуҳи дохили ва мағзи сар маълумот дода тавонад;</p> <p>в) Аз худ намоянд:</p> <p>- лугати истилоҳи фанни мазкурро;</p> <p>- номгуи мақолаҳоеро, ки доир ба анатомия ва физиология наҷр шудааст;</p> <p>- номи китобҳои дарсиеро, ки аз анатомия ва физиология таҳия шудааст;</p>
Номгӯи боб/мавзӯҳои фан	<p>- Мақсад ва вазифаҳои фанни анатомия ва физиологияи синну соли вагиенаи мактаби.</p> <p>- Давраҳои асосии инкишофи анатомия, физиологияи синну сол ва гигиенаи мактаби.</p> <p>- Қонунҳои умумии сабзиш ва инкишофи организми кӯдакон ва наврасон. Қонунҳои умумии сабзиш ва инкишофи организми кӯдакон ва наврасон.</p> <p>- Организм воҳиди чудонашаванда аст. Зинҳои ташакули организми зинда.</p> <p>- Таъсири шароити ҳайёт, қаду қомат ва инкишофи антропометри барои муайянкунии ченаки либосҳо, пойафзол, таҷҳизоти таълимӣ, варзиши лозима барои хонандагони синну соли гуногун.</p>
Васоити таълимӣ ва таъминоти техникаи фан	ТИК, синфхонаи мултимеди
Шаклҳои назорати чорӣ	Супоришҳои тестӣ, суҳбати инфиродӣ
Шакли арзебии натиҷаи ниҳони таълими фан	Имтиҳон (тестӣ-компютерӣ)

2.1.9. Историya зарубежной литературы

Краткое описание предмета	<p>История зарубежной литературы – является основной частью все истории развития западноевропейской литературы в целом. Лучшие произведения зарубежной литературы отразили героическую борьбу западноевропейских народов за национальные независимости, стремление к свободе, правде и счастью. В них звучат идеи любви к родной земле, национальной гордости, гуманизма.</p> <p>И в наши дни западноевропейская литература помогает решать значительные вопросы воспитания современной молодежи. С изучением истории зарубежной литературы начинается знакомство студента факультетов русской филологии с историей зарубежной литературы в целом.</p>
Типы занятия	лекция, практическое занятие, самостоятельная работа студента с преподавателем
Язык обучения	Русский
Компетенции, которые должен развить студент при освоении предмета	<p>- иметь представление о литературной норме, вариантах нормы и о ненормированной речи;</p> <p>- осознать потребность в постоянном совершенствовании речевых умений и навыков;</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - знать источники пополнения знаний по культуре речи, уметь быстро и четко ориентироваться в многообразии справочной и словарной литературы; - иметь представление об историческом характере литературной нормы, знать основные этапы её становления; - знать наиболее употребительные выразительные средства русского литературного языка
Итог обучения, полученные в результате преподавания	<p>В результате изучения дисциплины «История зарубежной литературы» обучающийся должен:</p> <p>Знать:</p> <ul style="list-style-type: none"> - способы произношения звуков, правильно ставить ударение, основные особенности произношения, необходимые для профессиональных связей; - обладать словарным запасом в объёме не менее 4000 лексических единиц, обладающих общими, терминологическими, общенаучными, официальными и другими особенностями; - проблемы словообразования, фразеологические единицы, основные способы письменного и устного общения; - способы общения, разговорной и монологической речи с использованием технических средств. <p>Уметь:</p> <ul style="list-style-type: none"> - прочные навыки аргументировать свои мысли на русском языке; - умения грамотно использовать русский язык в профессиональной сфере; - навыки постановки проблемы на русском языке; - правильно понимать тексты на русском языке; - правильное понимание постановки проблемы на русском языке <p>Владеть:</p> <ul style="list-style-type: none"> - анализа; - теоретических и опытных исследований; - быть готовым к совместной работе в группе; - усвоить пути и способы получения, сохранения и использования информации, уметь использовать компьютер как средство управления информацией;
Название главы / темы	<ul style="list-style-type: none"> - Литература XVII века. Историческая обстановка данного периода. Художественные направления XVII века в Европе - Литература Италии. Историко-литературный процесс. Обострение классовых противоречий - Литература Испании. Политическая, социальная ситуация в Испании - Лопе де Вега. «Овечий источник». Биография Лопе де Вега. История создания пьесы «Фуэнте Овехуна»
Учебные пособия и техническое оборудование предмета	Персональный компьютер, проектор, электронная доска
Текущие формы контроля	Тестовые задания, индивидуальная беседа
Форма оценки	Экзамен (тестирование)

конечного результата обучения предмету	
--	--

2.2. МОДУЛИ ФАНҲОИ ТАҲАССУСӢ

2.2.1. СОВРЕМЕННЫЙ РУССКИЙ ЯЗЫК

Общая характеристика предмета	Современный русский язык. Данный курс имеет своей целью развитие фонетического слуха учащихся, автоматизацию произносительных навыков в области звуков, ритмики и интонации, совершенствования навыков техники чтения научных, публицистических и художественных текстов и восприятия звучащей речи.
Виды занятий	Лекционные, самостоятельные работы студента с преподавателем, самостоятельные работы студента
Язык образовательного предмета	Русский язык
Полномочия, которые в процессе изучения данного предмета должны усвоить студенты	<p>В результате освоения дисциплины студент:</p> <p>а) должен знать:</p> <ul style="list-style-type: none"> - специфику русской фонетической и фонологической системы - теоретические основы, полученные в курсе "Фонетика и орфоэпия русского языка" <p>б) должен уметь:</p> <ul style="list-style-type: none"> - артикулировать, воспринимать и дифференцировать трудные для иностранцев шипящие, аффрикаты, фонемы [Л] и [Л'], [Р] и [Р'], гласный [Ы]; - воспроизводить 7 типов ИК; - делить фразы на отдельные синтагмы; - слитно произносить синтагму в составе фразы; - воспринимать и в последующем воспроизводить тексты разных стилей. <p>в) должен владеть:</p> <ul style="list-style-type: none"> - произносительными навыками; - навыками адекватного восприятия русской речи; - орфоэпическими закономерностями современного русского языка; - различными стилями речи, в том числе особенностями разговорного стиля. <p>г) приобрести навыки</p> <ul style="list-style-type: none"> - восприятия, анализа и обобщения учебной информации; - саморазвития, повышения квалификации и мастерства; - прогнозирования и предупреждения акцентных фонетических ошибок в области перцепции, артикуляции.
Образовательные результаты, которые достигаются в процессе изучения предмета	<p>Студент, усвоивший данный предмет</p> <p>в) должен владеть:</p> <ul style="list-style-type: none"> - произносительными навыками; - навыками адекватного восприятия русской речи; - орфоэпическими закономерностями современного русского языка; - различными стилями речи, в том числе особенностями разговорного стиля.

	г) приобрести навыки - восприятия, анализа и обобщения учебной информации; - саморазвития, повышения квалификации и мастерства; - прогнозирования и предупреждения акцентных фонетических ошибок в области перцепции, артикуляции.
Наименования глав/ и тематика предмета	-фонетика -фонология -орфоэпия -графика -орфография
Средства образования и техническое обеспечение предмета	Индивидуальный компьютер, проектор, электронная доска
Виды проверки знаний	Тестовые задания, индивидуальная беседа, проверка СРСП и СРС
Итоговая проверка знаний образовательного предмета	Экзамены (тестовые компьютерные и письменные)

2.2.2. Практикум устной и письменной речи (ПУПР)

Краткое описание учебного предмета	ПУПР (АНХШ) - практический курс, основывающийся на достижениях современной лингвистической, педагогической и психологических наук, учитывающий обобщенный положительный опыт современной вузовской подготовки; один из видов обучения русскому языку, подразумевающий развитие всех видов речевой деятельности на основе текстов, диалогических единств, монологических типов речи.
Виды занятий	Практические аудиторные занятия, выполнение заданий под руководством преподавателя, выполнение студентами самостоятельных работ вне аудитории.
Язык обучения	Русский
Компетенции, которые студент должен развивать при освоении предмета	- формирование систематизации имеющихся сведений о грамматической системе русского языка на качественно новом уровне; - обучение культуре иноязычного устного и письменного общения на основе развития общей и коммуникативной (лингвистической, прагматической и социокультурной) компетенций, способствующих во взаимодействии с другими дисциплинами формированию профессиональных навыков; - овладение приемами познавательной и коммуникативной деятельности; развитие способностей к социальному взаимодействию; формирование обще учебных и лингвометодических умений.
Итоговые знания и умения, приобретённые вследствие обучения предмету	В результате изучения дисциплины студент должен: а) знать: - способы произношения звуков, правильно ставить ударение, основные особенности произношения, необходимые для профессиональных связей;

	<ul style="list-style-type: none"> - обладать словарным запасом в объёме не менее 4000 лексических единиц, обладающих общими, терминологическими, общенаучными, официальными и другими особенностями; - проблемы словообразования, фразеологические единицы, основные способы письменного и устного общения; - способы общения, разговорной и монологической речи с использованием технических средств; <p>б) уметь:</p> <ul style="list-style-type: none"> - применять теоретические знания в процессе межкультурной коммуникации; анализируя различные темы, делать необходимые выводы; - создавать речевое высказывание в соответствии с нормами литературного языка, принципу уместности и ситуативной адекватности; - правильное понимание постановки проблемы на русском языке. - пользоваться научной литературой по теоретическим проблемам лингвистики; <p>в) усвоить:</p> <ul style="list-style-type: none"> - значение и формы лексических единиц и уметь их использовать в различных ситуациях устного и письменного общения, т.е. овладеть навыками лексического оформления порождаемого текста при говорении и письме и научиться понимать лексические единицы на слух и при чтении; - наименование учебных материалов по данной дисциплине; - быть готовым к совместной работе в группе.
Содержание предмета	<p>Фонетика. Состав слова. Словообразование. Лексика и фразеология. Части речи. Виды речевой деятельности. Синтаксис словосочетания и предложения.</p>
Учебные и технические средства	Компьютер, проектор, электронная доска
Виды текущего контроля	Тестовые задания, устные ответы.
Итоговые результаты	Экзамен (тестовые компьютерные задания)

2.2.3. Орфография русского языка

Краткое описание учебного предмета	<p>ПРАКТИКУМ ПО ОРФОГРАФИИ - подготовить студентов к успешному усвоению дисциплин лингвистического цикла филологического образования. Повышение уровня практической грамотности студентов. В соответствии с этим решается ряд задач: активизация орфографических знаний, полученных в средней школе; развитие "корректорской зоркости"; выработка навыка анализа и правки письменного текста. В основе методики преподавания курса – систематизация знаний, изучение не только конкретных правил, но и общих принципов русской орфографии. Особое внимание уделяется проблеме</p>
------------------------------------	---

	вариативности написаний и расстановки знаков препинания. На занятиях рассматриваются выразительные возможности русской графики, смысловые оттенки, имеющие орфографическое выражение, экспрессивность пунктуационного оформления текста, изучается понятие авторской пунктуации.
Виды занятий	Практические аудиторные занятия, выполнение заданий под руководством преподавателя, выполнение студентами самостоятельных работ вне аудитории.
Язык обучения	Русский
Компетенции, которые студент должен развивать при освоении предмета	<ul style="list-style-type: none"> - формирование и совершенствование терминологических навыков и умений на основе специально отобранных профессионально-ориентированных текстов, формирование умения сопоставительного анализа терминов в русском и родном языках; - развитие всех видов речевой деятельности на основе тестов, диалогических единств, монологических типов речи как единиц обучения речевому общению; - навыки выделения полезной научно-технической информации из электронной библиотеки и интернета.
Итоговые знания и умения, приобретенные вследствие обучения предмету	<p>В результате изучения дисциплины студент должен знать:</p> <ul style="list-style-type: none"> - теоретические основы дисциплины 'Практикум по орфографии и пунктуации русского языка'; - основные понятия общей терминологии предмета; - формулировки правил орфографии и пунктуации. <p>уметь:</p> <ul style="list-style-type: none"> - находить и обрабатывать общенаучную и специальную информацию; - использовать различные формы, виды устной и письменной коммуникации на русском языке в учебной и профессиональной деятельности; - грамотно в орфографическом, пунктуационном и речевом отношении оформлять письменные тексты на русском языке, используя лингвистические словари и справочную литературу; - оперировать понятиями орфографии и пунктуации. <p>усвоить:</p> <ul style="list-style-type: none"> - словарь и терминологию данной дисциплины; - значение и формы лексических единиц и уметь их использовать в различных ситуациях устного и письменного общения; - навыки лексического оформления порождаемого текста при говорении и письме и научиться понимать лексические единицы на слух и при чтении; - быть готовым к совместной работе в группе.
Содержание предмета	Правописание на основе фонетики, морфемки, словообразования.
Учебные и технические средства	Компьютер, проектор, электронная доска

Виды текущего контроля	Тестовые задания, письменные работы, устные ответы.
Итоговые результаты	Экзамен (тестовые компьютерные задания)

2.2.4. Стилистика русского языка

Краткое описание учебного предмета	Стилистика ранее определила свой объект, как учение о культуре речи, но процессы дифференциации научного знания привели к тому, что современная стилистика, по существу, расчленилась на несколько наук, и единый объект ее уже трудно осознается. В рамках стилистики сформировалось как вполне самостоятельное учение о функциональных стилях языка и речи (функциональная стилистика).
Виды занятий	лекционные, практические, самостоятельные, коллоквиумы, открытые занятия
Язык обучения	русский
Компетенции, развивающиеся у студента при освоении предмета	<p>формирование лингвистической компетенции в области языкознания, взгляда на язык как системы взаимосвязанных явлений, расширение кругозора, развитие научного, лингвистического мышления к фактам языка и явлениям речи;</p> <ul style="list-style-type: none"> - глубокое понимание сущности изучения языка; - обработка информации на русском языке; - выделение основных источников, объяснение, подтверждение и анализ; - навыки выделения полезной научно-технической информации из электронной библиотеки и интернета.
Знания и умения, приобретённые при обучении предмету	<p>Знания: общих закономерностей возникновения, функционирования и развития языков, отдельных сторон языковой структуры и основных проблем теории языкознания, особенностей функционирования языка, методов и приёмов лингвистического исследования и описания языка</p> <p>Умения: творческий подход к определению языковых групп, познавательный интерес к самостоятельным исследованиям в области генеалогической и типологической классификации языков, употребление соответствующей терминологии, закрепление теоретических знаний и практических навыков.</p>
Содержание предмета	общие сведения о разделах языкознания, сравнительно-историческом методе, генеалогической и типологической классификации языков
Учебные и технические средства обучения	<p>Учебные средства обучения: учебники, учебные пособия, раздаточный материал (карточки, тесты), графическая наглядность (таблицы и схемы), иллюстративная наглядность (портреты лингвистов, учебники, словари и справочники);</p> <p>Технические средства обучения: компьютер, ноутбук, колонки, проектор, электронная доска, аудио и видео материалы (диски, учебные видеофильмы), электронные книги и презентации.</p>
Виды текущего контроля	самостоятельные и контрольные работы, презентации, тестовые задания, индивидуальные устные ответы, работа в группе и т.д.
Итоговые результаты	экзамен (тестирование)

2.2.5. Пунктуация русского языка

Краткое описание учебного предмета	Повторение школьной программы, а также совершенствование орфографических и пунктуационных навыков, повышение общей речевой культуры, подготовка к восприятию лингвистических дисциплин. Обобщающее повторение должно помочь выработке навыков осознанного и автоматизированного грамотного письма, что невозможно без серьезной и длительной самостоятельной работы обучающегося.
Виды занятий	Практические аудиторные занятия, выполнение заданий под руководством преподавателя, выполнение студентами самостоятельных работ вне аудитории.
Язык обучения	Русский
Компетенции, которые студент должен развивать при освоении предмета	<ul style="list-style-type: none"> - изучить специфические особенности русского литературного языка; - сформировать у студентов четкое представление о предмете изучения и задачах «Практикума по орфографии и пунктуации»; - коррекция и развитие навыков устной и письменной речи студентов; - подвести студентов к пониманию особенностей русской орфографии и пунктуации, их принципов;
Итоговые знания и умения, приобретенные вследствие обучения предмету	<p>В результате изучения дисциплины «Практикум по пунктуации» студент должен знать:</p> <ul style="list-style-type: none"> - быть знакомы с основами грамматического строя русского языка; - быть готовы к различным формам работы, применяемым на занятии (как коллективным, так и индивидуальным); - владеть основными навыками работы с учебниками, словарями и справочниками; <p>уметь:</p> <ul style="list-style-type: none"> - прочно аргументировать свои мысли на русском языке; - грамотно использовать русский язык в профессиональной сфере; - правильно понимать тексты на русском языке; - правильно понимать постановку проблемы на русском языке. <p>усвоить:</p> <ul style="list-style-type: none"> - словарь и терминологию данной дисциплины; - каталог материалов по данной дисциплине; - наименования учебных материалов по данной дисциплине; - наименование основных тем этой дисциплины; - навыки лексического оформления порождаемого текста при говорении и письме и научиться понимать лексические единицы на слух и при чтении; - быть готовым к совместной работе в группе.
Содержание предмета	<p>Знаки препинания в конце предложения и при перерыве речи.</p> <p>Тире в предложении.</p> <p>Тире между подлежащим и сказуемым.</p> <p>Знаки препинания при однородных членах предложения.</p> <p>Запятая между однородными членами предложения</p>
Учебные и технические средства	Компьютер, проектор, электронная доска
Виды текущего контроля	Тестовые задания, устные ответы.

Итоговые результаты	Экзамен (тестовые компьютерные задания)
----------------------------	---

2.2.6. Лексикология русского языка

Общая характеристика предмета	Лексикология – предмет, исследующий особенности слов, их образование, этимология, логику и лексические особенности языка в области речевых навыков.
Виды занятий	Лекционные, практические и самостоятельные работы студента и преподавателя
Язык образовательного предмета	Русский в сопоставлении с английским и таджикскими языками
Полномочия которые в процессе изучения данного предмета должны усвоить студенты	-изучить особенности языка, выявить развитие и общие направления в исследовании лексических норм; -уметь выявлять разницу в происхождении диалектных, просторечных, научных, разговорных и учебных слов, -определить лингвокультурологические почвы в связи и истории развития языков, ментальность и диалектические правила в языке
Образовательные результаты, которые достигаются в процессе изучения предмета	Студент, усвоивший данный предмет должен Знать: -цель изучаемого предмета -современные технические обеспечения Уметь: -слушать и говорить правильно -хорошо усвоить лексику русского языка, в билингвальных условиях уметь переводить слова с русского на родной язык Усвоить: - методику исследуемого предмета - современные интерактивные методы образования
Наименования глав/ и тематика предмета	Лексикология, лексикография, словообразование, пунктуация и орфоэпия
Средства образования и техническое обеспечение предмета	Индивидуальный компьютер, проектор, электронная доска
Виды проверки знаний	Тестовые задания, индивидуальная беседа
Итоговая проверка знаний образовательного предмета	Экзамены (тестовые компьютерные и письменные)

2.2.7. Практикум по русской литературе

Краткое описание предмета	Практикум по литературе – Усвоение историко-литературных и теоретико-литературных дисциплин требует от студентов факультетов русского языка и литературы определенных знаний истории и теории литературы, достаточно свободного владения русской речью и элементарных навыков самостоятельной работы над художественным произведением. В пособии предлагается развёрнутая система вопросов и заданий, направленная на
----------------------------------	--

	<p>выявление идейно-художественного своеобразия литературного произведения, подготавливающая самостоятельное осмысление прочитанного</p>
Типы занятия	лекция, практическое занятие, самостоятельная работа студента с преподавателем
Язык обучения	Русский
Компетенции, которые должен развить студент при освоении предмета	<ul style="list-style-type: none"> - иметь представление о литературной норме, вариантах нормы и о ненормированной речи; - осознать потребность в постоянном совершенствовании речевых умений и навыков; - знать источники пополнения знаний по культуре речи, уметь быстро и четко ориентироваться в многообразии справочной и словарной литературы; - иметь представление об историческом характере литературной нормы, знать основные этапы её становления; - знать наиболее употребительные выразительные средства русского литературного языка;
Итог обучения, полученные в результате преподавания	<p>В результате изучения дисциплины «Практикум по литературе» обучающийся должен:</p> <p>Знать:</p> <ul style="list-style-type: none"> - способы произношения звуков, правильно ставить ударение, основные особенности произношения, необходимые для профессиональных связей; - обладать словарным запасом в объёме не менее 4000 лексических единиц, обладающих общими, терминологическими, общенаучными, официальными и другими особенностями; - проблемы словообразования, фразеологические единицы, основные способы письменного и устного общения; - способы общения, разговорной и монологической речи с использованием технических средств <p>Уметь:</p> <ul style="list-style-type: none"> - прочные навыки аргументировать свои мысли на русском языке; - умения грамотно использовать русский язык в профессиональной сфере; - навыки постановки проблемы на русском языке; - правильно понимать тексты на русском языке; - правильное понимание постановки проблемы на русском языке <p>Владеть:</p> <ul style="list-style-type: none"> - анализа; - теоретических и опытных исследований;

	<ul style="list-style-type: none"> - быть готовым к совместной работе в группе; - усвоить пути и способы получения, сохранения и использования информации, уметь использовать компьютер как средство управления информацией;
Название главы / темы	<ul style="list-style-type: none"> - А.С. Пушкин. «На холмах Грузии...» - И.А. Бунин «Листопад» - Ф.И. Тютчев «Весенняя гроза» - С.А. Есенин. «Береза»
Учебные пособия и техническое оборудование предмета	Персональный компьютер, проектор, электронная доска
Текущие формы контроля	Тестовые задания, индивидуальная беседа
Форма оценки конечного результата обучения предмету	Экзамен (тестирование)

2.2.8. История русской литературы

Краткое содержание дисциплины	<p>Учебная программа по курсу «История русской литературы» составлена на основе требований новых образовательных стандартов и нового учебного плана 1-020302 – учитель русского языка и литературы в школе факультета русской филологии.</p> <p>История русской литературы первой половины XX века – важный курс в системе обучения филологов. Наряду с другими учебными дисциплинами история развития русской литературы формирует основы общей подготовки студентов. Курс «История русской литературы первой половины XX века» основывается на принципах связи искусства с жизнью, единства формы и содержания, осмысления историка - культурных сведений, нравственно-эстетических представлений, формирования умений оценки и анализа художественных произведений.</p>
Виды занятий	лекции, практические, самостоятельная работа студентов с преподавателем
Язык преподавания	Русский
Формирование компетентности студентов в ходе усвоения данной дисциплины	<p>Сформировать у студентов прочные и четкие знания и приобщение студентов к искусству слова, овладению богатейшими выразительными средствами русского литературного языка.</p> <p>Программа курса включает в себя художественные произведения русской литературы, поднимающие вечные проблемы: добро и зло, жестокости и сострадания, прекрасного в природе и человеческой жизни и т.д. Русская классическая литература была и остаётся ядром национальной культуры, определяющим развитие других видов искусства и своеобразие эпох. Она, может быть, в большей степени, чем собственно историческое знание, формирует образ нашего прошлого и настоящего, задаёт отношение к отдельным эпохам,</p>

	<p>общественным группам и историческим персонажам.</p> <p>Представленные в данной программе методические рекомендации к лекциям, практическим занятиям, экзаменам и самостоятельной работе сориентированы на усвоение студентами общих закономерностей и тенденций развития русской литературы первой XIX века.</p> <p>Содержание материала, положенного в основу курса «История русской литературы первой половины XX века», а также подходы к его осмыслению обусловлены двумя исходными моментами, непосредственно связанными с процессом развития литературы первой половины XX века: доминирующим в ней реалистическим художественным сознанием и романским жанром, определяющим литературное мышление этого времени.</p>
<p>Результаты обучения, которые приобретены студентом</p>	<p>Студент должен :</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) знать: навыки анализа литературного произведения, сведения о писателях и поэтах русской литературы; 2) уметь: применять полученные знания в области истории русской литературы в собственной профессиональной деятельности, в научно-исследовательской работе, участвовать в научных дискуссиях; 3) читать: выразительно и свободно программные тексты; 4) владеть: основными методами и приёмами исследовательской и практической работы в области устной и письменной коммуникации по тематике русской литературы. 5) усвоить: словарь и терминологию данной дисциплины; <ol style="list-style-type: none"> а) каталог материалов, изданных по данной дисциплине; б) наименования учебных материалов по данной дисциплине; в) наименования основных тем по этой дисциплине; г) обрести навыки и умения: <ul style="list-style-type: none"> - анализа; - теоретических и опытных исследований; - быть готовым к совместной работе в группе; - усвоить пути и способы получения, сохранения и использования информации, уметь использовать компьютер как средство управления информацией; - обрести навыки получения и обработки информации из Интернета; - научиться использовать нормативно-правовые документы; - анализируя различные темы, уметь делать необходимые выводы; - самостоятельно переводить тексты и свободно говорить на русском языке; - навыки использования компьютерных технологий на уровне продвинутого пользователя.
<p>Разделы и темы дисциплины</p>	<p>История русской литературы:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. история русской литературы XIX 10-40; 2. история русской литературы XIX 50-60; 3. история русской литературы XIX 70-90; 4. история русской литературы XX (1ой половины)
<p>Средства обучения и</p>	<p>Персональный компьютер, проектор, электронная доска</p>

техническое обеспечение дисциплины	
Формы текущего контроля	Работа с тестами, индивидуальная беседа со студентами, сдачи прочитанных художественных текстов
Формы итогового контроля дисциплины	Экзамен (компьютерное тестирование)

2.2.9. История русского языка

Краткое описание учебного предмета «История русского литературного языка»	Завершающий курс в системе дисциплин лингвистического цикла. Цель - овладение методологией научного исследования, изучение достижений мировой славистики, обобщение, углубление и расширение лингвистической подготовки студентов-филологов, выработка понимания исторических явлений языка и общих закономерностей возникновения, функционирования и развития языка с точки зрения современности и истории, изучение отдельных исторических сторон языковой структуры, знакомство с основными понятиями и вопросами исторической фонологии, расширение лингвистического кругозора студента по исторической морфологии и историческому синтаксису, развития научного подхода к фактам языка и явлениям речи при изучении исторической грамматики русского языка. Объект - русский литературный язык, его развитие в историко-функциональном плане и в плане языкового употребления.
Виды занятий	лекционные, практические, самостоятельные, коллоквиумы, открытые занятия
Язык обучения	Русский
Компетенции, развивающиеся у студента при освоении предмета	-изучение исторических изменений в условиях общественного функционирования литературного языка на разных этапах, начиная с X века и до наших дней; -- расширение лингвистической подготовки студентов-филологов в области научного представления изменений структуры литературного языка; -- формирование знаний по овладению многовековой историей русского языка, начиная с появления письменности; --воздействие истории русского литературного языка на практику преподавания русского языка в национальной школе.
Знания и умения, приобретённые при обучении предмету	Знания: периодизация, этапы и тенденции развития русского языка, особенности функционирования русского языка в разные периоды, типы литературного языка и формы их взаимодействия; Умения: творчески подходить к изучению периодов и

	<p>научным точкам зрения отечественной и зарубежной славистики. научное представление об истории общественных функций литературного языка.</p>
Содержание предмета	<p>исследованием истории русского языка является русский литературный язык, его развитие в историко-функциональном плане и в плане языкового употребления; изучение всех исторических изменений в условиях общественного функционирования литературного языка на разных этапах, начиная с 11 века и до наших дней.</p>
Учебные и технические средства обучения	<p>Учебные средства обучения: учебники, учебные пособия, раздаточный материал (карточки, тесты), графическая наглядность (таблицы и схемы), иллюстративная наглядность (портреты лингвистов, учебники, словари и справочники); Технические средства обучения: компьютер, ноутбук, колонки, проектор, электронная доска, аудио и видео материалы (диски, учебные видеофильмы), электронные книги и презентации.</p>
Виды текущего контроля	<p>самостоятельные и контрольные работы, презентации, тестовые задания, индивидуальные устные ответы, работа в группе и т.д.</p>
Итоговые результаты	<p>экзамен (тестирование)</p>